

Het Hoogste Woord

Juryrapport 2007

Voorwoord Juryrapport

Wat een verrassing is het telkens weer om te zien welke boeken er worden ingestuurd om in aanmerking te komen voor Het Hoogste Woord, de prijs voor het beste christelijke kinderboek. Acht uitgeverijen stuurden dit jaar maar liefst 36 boeken ter beoordeling in om mee te dingen naar die begeerde prijs. Koploper daarbij is uitgeverij Columbus met tien titels, gevolgd door uitgeverij Callenbach met zes boeken. Hoewel het aantal bepaald niet gering was, vond de jury de kwaliteit niet altijd even overweldigend. Wel was de jury verrast door meerdere boeken waarin humor een belangrijke rol speelt. Geestigheid, zowel in tekst als in illustraties of in beiden. Daarvan zijn christelijke kinderboeken lang verstoken geweest en daarom ontvangt de jury dit onderdeel met enthousiasme. Hopelijk is de aanwezigheid van humor niet van net zo korte duur als de trend die de jury vorig jaar signaleerde. Toen trad fantasy als nieuw element de christelijke kinderboekenwereld binnen, maar verdween weer even snel als zij kwam.

De jury heeft uit alle binnengekomen boeken de volgende titels genomineerd:

- *Online* - Iris Boter - Uitgeverij Mozaïek
- *Marathon in de dierentuin* - Corien Oranje - Uitgeverij Columbus
- *Storm in bad* - Corien Oranje - Uitgeverij Columbus
- *Jibbe wil naar de tandarts* - Adrian Verbree - Uitgeverij De Vuurbaak
- *De Mooievaar* - Rikkert Zuiderveld - uitgeverij Mozaïek

Deze vijf boeken blinken uit in originaliteit en in een speelse, eigentijdse manier van schrijven. Het zijn boeken die een eigen toon zetten en soms ver boven het doorsnee boek uitsteken.

De jury heeft dit jaar uitvoeriger en langer discussie gevoerd dan in veel voorgaande jaren over het boek waarnaar Het Hoogste Woord zou moeten gaan. In tegenstelling tot vorig jaar kwam dit jaar geen enkele inzending met kop en schouders boven de andere titels uit.

Desalniettemin is er in de optiek van de jury een overtuigende winnaar. Het boek *Storm in bad* van Corien Oranje sprankelt door de aantrekkelijk en aanstekelijk weergegeven belevenissen van drieling Tom, Job en Wout. Mede omdat Oranje met twee sterke titels de lijst van nominaties domineerde, heeft de jury haar uitgekozen als topper van dit jaar. Oranje, die zelf ook een drieling heeft, put in *Storm in bad* uit eigen ervaringen. Zo weet zij telkens iets bijzonders te maken van de gewone dagelijkse belevenissen van een drieling. *Storm in bad* is een vlot geschreven voorleesboek waarin humor een belangrijke plaats inneemt. De verhalen stralen een positieve levenshouding uit, waarin voor overdreven moralisme geen plaats is.

De veelzijdigheid van Oranje is jaloersmakend. Het lijkt erop dat ze alle genres beheerst. Van prentenboeken en voorleesboeken tot eigentijdse boeken voor oudere kinderen, van vrolijke boeken tot boeken over heel serieuze onderwerpen. Een gave. Ook Oranjes andere genomineerde boek, *Marathon in de dierentuin*, is speels gecomponeerd en eigentijds. In een paar woorden: een lichtvoetig boek over het zware onderwerp de vogelgriep.

De overige nominaties mochten er ook zijn. De boeken van Adrian Verbree en Rikkert Zuiderveld, bewust genomineerd om de humoristische toon, zijn verfrissend. De taalgrapjes van Verbree werken aanstekelijk, al vindt de jury dat veel humor vooral amusant is voor de volwassen voorlezer. Minpunt aan dit letterlijk buitengewone boek is dat de plot na enige hoofdstukken wat inzakt.

Tot op heden zijn gedichten binnen de christelijke kinderboekenwereld zeldzaam. Na de fijnzinnige en in een kunstzinnig cadeauboekje verpakte gedichtjes van Marianne Witvliet en Nelleke Scherpbier uit 2005 en de rijmende Jan Pieter-serie van Elly Zuiderveld, komt Rikkert Zuiderveld nu met een bundel gedichten.

De bundel dierengedichten à la Kees Stip van Zuiderveld vond de jury opvallend qua tekst en genre. Origineel, ook al heeft Zuiderveld voor volwassenen al eerder

dichtbundels met vergelijkbare teksten gepubliceerd. *De Mooievaar* is een breed inzetbare bundel met een gevarieerde kijk op het leven, al zijn niet alle gedichten even bijzonder. De samenwerking met tekenaar Dokus is zonder twijfel geslaagd. Zijn platen, die een glimlach of brede grijns oproepen, voegen veel toe aan de bundel. Het zal een kwestie van toeval zijn dat zowel Zuiderveld als Vrouwke Klapwijk (in *De Kleine Krokobril*) variaties op krokodil hebben bedacht, zoals krokopil, krokogil, krokobril en krokobil.

Iris Boter, bekend als illustrator, verraste ons met *Online*. Het is een ontwapenend boek over een brugklasser die op school gepest wordt door haar klasgenoot Marly. Gelukkig vindt ze via internet een fijne chatvriendin. Tot haar schrik ontdekt ze echter dat deze chatvriendin in het dagelijks leven haar grootste vijand is. Boter lost het dilemma creatief op: Marly wordt op een subtiele manier, maar zonder gezichtsverlies, op haar nummer gezet. Het christelijke element van vergeven krijgt, overigens zonder dat het wordt benoemd, zo op een passende manier vorm. De boodschap van vergevingsgezindheid zal daardoor wellicht ongemerkt een groter publiek kunnen bereiken dan alleen de christelijke achterban.

De jury betreurt een paar bastaardvloeken die uit de pen van de auteur rolden. De afgelopen maanden is zelfs de vraag gerezen of boek met dergelijke woordkeus mee kan doen met de prijsvraag voor het beste christelijke kinderboek. De jury had daar geen eensluidend oordeel over. Wel was zij unaniem in het standpunt dat *Online* hierdoor nooit de winnaar zou kunnen worden, hoe goed geschreven ook.

Nieuw dit jaar is de serie 'World Wide Kidz' van uitgeverij Columbus, een nieuwe boekenserie over kinderen in andere landen. Het eerste deel *De dag van de golven* is geschreven door Corien Oranje en handelt over de tsunami van 2004. Het tweede deel over kindsoldaten is geschreven door Anne de Graaf, getiteld *Kind van de oorlog*. Hulporganisaties Tear, ZOA en Woord en Daad werken aan deze serie mee. Achter in deze boeken zijn verklarende woordenlijsten opgenomen en staat informatie over de beschreven problematiek en over het betreffende land. Door deze aanpak komen in de serie WWKidz vooral de sociologische aspecten van de hulpverlening naar voren. Het boekje van Hijltje Vink...*die dag toen de tsunami kwam*, over hetzelfde onderwerp als Oranjes genomineerde boek, gaat juist meer in op de psychologische gevolgen van de tsunami.

In de totale lijst boeken viel op dat er veel boeken zijn verschenen over actuele onderwerpen zoals de Schipholbrand, asielzoekers, de tsunami en pesten via msn. Een drietal auteurs (Kasse, Vermeulen en Velema) namen grootouders als hoofdthema van hun boek. Ingrijpende onderwerpen waar lange tijd een taboe op rustte in de christelijke jeugdliteraire subcultuur zoals psychische ziekten, dementie en echtscheiding zijn inmiddels tot onderwerp van kinderboeken geworden. Vermeulen schrijft over een demente opa, Vermaat over een psychisch zieke moeder en Scherpbier over echtscheiding.

Een herkenbaar, geliefd en schijnbaar onuitputtelijk kinderboekenonderwerp is het schoolleven waardoor bijvoorbeeld Mijnders bekend is geworden. Zijn naam is al doorgedrongen tot de toptienlijst van auteurs die voorgelezen worden bij voorleesrondes voor de Nationale Voorleeswedstrijd. Naast Mijnders schreven ook Van Binsbergen, Van den Berg, Hammenga, Huiberts en Boter over het reilen en zeilen op school.

De Werkgroep Christelijke Kinderboeken is twaalf jaar geleden gestart met een jury om de kwaliteit van christelijke kinderboeken te verhogen door gericht aandacht te besteden aan goedgeschreven kinder- en jeugdboeken. Naast deze jury, die bestaat uit volwassenen, bepalen ook kinderen al sinds 1999 via stemming wie hun prijs wint: de EigenWijsPrijs.

De jury: Greetje Janssen, Mariëlle Oussoren, Silvester van der Pol, Annemarie Prins en Susan van der Ree.

De genomineerde boeken

Online

Auteur: Iris Boter
Illustraties: Iris Boter
Uitgever: Mozaïek Junior
ISBN: 90 239 9184 2

Marathon in de dierentuin

Auteur: Corien Oranje
Illustraties: Roelof van der Schans (omslag)
Uitgever: Columbus
ISBN: 90 8543 045 3

Storm in bad

Auteur: Corien Oranje
Illustraties: Willeke Brouwer
Uitgever: Columbus
ISBN: 90 8543 009 7

Jibbe wil naar de tandarts

Auteur: Adrian Verbree
Illustraties: Christian Zomer
Uitgever: De Vuurbaak
ISBN: 90 5560 323 6

De Mooievaar

Auteur: Rikkert Zuiderveld
Illustraties: Dokus
Uitgever: Mozaïek
ISBN: 90 239 9198 2

De winnaar van Het Hoogste Woord:

<i>Titel</i>	Storm in bad
<i>Auteur</i>	Corien Oranje
<i>Illustraties</i>	Willeke Brouwer
<i>Uitgever</i>	Columbus
<i>ISBN</i>	90 8543 009 7

Juryoordeel

Inhoud

Storm in bad is winnaar van Het Hoogste Woord. Veelschrijfster Corien Oranje heeft met de tien korte en op zichzelf staande verhalen in *Storm in bad* een sprankelend boek gemaakt waarbij de vrolijkheid van elke pagina afspat. Ze schrijft over een drieling die alledaagse gebeurtenissen zoals in bad gaan en spinazie eten én bijzondere gebeurtenissen zoals moederdag en een bezoek aan de schoolarts op heerlijk naïeve en eigengereid kinderlijke wijze beleeft.

De drieling in *Storm in bad* is onophoudelijk ondeugend, uitdagend, naïef en mede hierdoor innemend. De kinderen reageren spontaan op het leven en zijn -gelukkig- ook niet zulke lieverdjes. Als ze bijvoorbeeld horen dat je in je onderbroek moet hinkelen van de schoolarts rollen ze eerst over de vloer van het lachen om daarna te verklaren dat ze dat dus echt niet gaan doen. Moeder weet, zoals in veel van deze tien aanstekelijke verhalen, raad. Ze tipt haar zoon Job om een onderbroek met Donald Duck erop aan te trekken. 'Dat is net een gymbroek. Stoer man.' Maar zo snel laat deze zich niet ompraten: 'Helemaal niet stoer,' zegt Job boos.' Dan gooit moeder het over een andere boeg: 'O, ik snap het al, jullie kunnen nog niet hinkelen. Zal ik even voordoen hoe het moet?' Vervolgens beschrijft Oranje hoe onhandig de moeder van de drieling door de kamer hinkelt met als gevolg dat de drieling hun moeder even een lesje hinkelen gaat geven. Dit soort gebeurtenissen komt in *Storm in bad* vaker terug en zijn een knipoog naar de voorlezende ouder, inclusief een verkapte opvoedtip. Voor luisterende kinderen zijn ze echter minstens net zo leuk en hopelijk ook herkenbaar.

Het enige christelijke element dat in het boek voorkomt is een kerkdienst, die natuurlijk veel te lang duurt voor de ondernemende jochies. Ze zitten tijdens de in hun beleving ellenlang durende preek om zich heen kijken tot het oog van een van de drie op een oude man valt. 'Mama! Die opa heeft zo'n vies haar uit zijn oor!' Wout wordt onmiddellijk door zijn moeder tot de orde geroepen, maar het hek is nu van de dam: zijn broertjes moeten ook allemaal weten wat er aan de hand is. Als moeder vraagt of het nu afgelopen is zegt Wout gedwee 'ja mama'. Maar ja, de preek is nog lang niet om. Daarom moet hij opeens heel nodig naar de wc. En zijn twee broertjes natuurlijk ook. En ook daar valt wel weer wat bijzonders te ontdekken.

Zo staat *Storm in bad* vol van dit soort kleine, onschuldige belevenissen. Vooral moeder gaat pedagogisch verantwoord met haar drieling om door ze serieus te nemen, soms lekker kind met de kinderen te zijn en ze mede daardoor de goede richting op te sturen. Dat lukt altijd wonderwel. Soms zo goed dat de jury er bijna jaloers van werd en de auteur bijna van pronkgedrag zou gaan verdenken. Alle verhalen stralen veiligheid, vertrouwen en liefde uit. De moeder is iemand die raad weet met elke situatie en die de opvoeding van de drie ondeugden een creatieve invulling weet te geven.

De inhoud van het voorleesboek is door diverse juryleden uitgetest op hun eigen kroost. Daarbij bleek dat dit boek een echte aanwinst is: de kinderen smulden.

Het onophoudelijk positieve gedrag van de moeder ten opzichte van haar kinderen zou kunnen worden uitgelegd als verborgen christelijk aspect van het boek. Nooit wordt de drieling tekortgedaan, altijd staat moeder (of vader) klaar. Op kindvriendelijke wijze blijft het gezin in het gareel.

Het is Oranje echter wel gelukt desondanks een modern en hedendaags gezin te beschrijven. Zo is de letterlijk voorbeeldige moeder niet gemaakt gedwee. Dat blijkt bijvoorbeeld wanneer de drieling op een morgen speelt dat ze verkopers in een schoenenwinkel zijn. Moeder zegt dan tegen vader: Ga uit bed, schoenen kopen. En zet meteen even thee voor mij en maak een beschuitje klaar.

Kortom, *Storm in bad* is een humorvol, herkenbaar, eigentijds, vlot geschreven boek, met goede pedagogische duidingen in soms lastige situaties. Het boek heeft daarmee alle eigenschappen in zich om de terechte winnaar van 2007 te mogen heten.

Taal en stijl

Oranje slaagt er in om de belevingswereld van kleuters uitermate goed te beschrijven. Zij doet dat met humor en vaart. Daarbij toont ze zich erg goed te kunnen verplaatsen in de persoon van een kleuter. De combinatie van deze factoren maakt het boek aantrekkelijk.

De verhalen zijn geschreven vanuit de gedachten van de drie hoofdpersoonnetjes. De zinnen zijn kort en bondig, waardoor de verhalen duidelijk en fris overkomen. De levensechte dialogen zijn in de tegenwoordige tijd geschreven: een must voor een vlotlopend voorleesboek voor jonge kinderen.

Oranje heeft door haar directe en aanstekelijke schrijfstijl van dit voorleesboek vol gewone gebeurtenissen een toppertje gemaakt.

Vormgeving

Opvallend is dat de paginanummering niet onderaan in het zwart is weergegeven, maar steeds ongeveer in het midden van de pagina, in het blauw. Haaks erop staat in het rood de titel van het betreffende hoofdstuk.

Op elke twee pagina's staat een stripachtige tekening van Willeke Brouwer. Ze geven de sfeer van de verhalen uitstekend weer. Levendig, lichtkomisch, quasi-realistisch en gepast stoer getekend. Tekst en prent is in *Storm in bad* een geslaagde combinatie: de illustraties laten de verhalen helemaal tot hun recht komen en voegen er meer dan eens zelfs iets aan toe.

De overige nominaties

<i>Titel</i>	Online!
<i>Auteur</i>	Iris Boter
<i>Illustraties</i>	Iris Boter
<i>Uitgever</i>	Mozaïek Junior
<i>ISBN</i>	90 239 9184 2

Juryoordeel

Inhoud

Brugpieper Ilze wordt op allerlei manieren gepest door klasgenote Marly. Daardoor mist ze haar vaste vriendinnen van de basisschool, die nu op een andere school zitten, meer dan ooit. Ilze voelt zich machteloos en eenzaam. Haar ouders zijn erg aardig maar dat helpt niet. Wel vindt ze troost in gitaarspelen. Dat kan ze ook goed. Er verandert iets als er kabelinternet in huis komt waardoor Ilze, onder haar bijnaam Tsjetket, veel kan gaan chatten via internet. Zo leert ze Butterfly kennen met wie ze een internetvriendschap opbouwt. Na een tijd ontdekt Ilze tot haar grote schrik dat de sympathieke Butterfly dezelfde persoon is als Marly.

Uiteindelijk zoekt Ilze hulp bij haar vriendinnen en haar gitaarleraar. Ze overwint haar angstgevoelens en wraakgevoelens. Marly wordt op subtiële wijze op haar nummer gezet zonder dat ze haar gezicht verliest. Dit laatste element maakt het boek sterk omdat de christelijke notie van vergeving op passende wijze vorm krijgt zonder dat er een expliciet stichtelijk verhaal ontstaat. Leerpunt uit het boek is ook dat het gedrag van iemand weinig hoeft te zeggen over wat een persoon denkt en voelt. Pesters zijn in de regelmaat kinderen die zelf grote problemen hebben en de auteur weet dit op een originele wijze aan het licht te brengen. Ilzes belevenissen geven de lezer een goed inzicht in hoe deze dingen gaan en kunnen worden opgelost.

Het eigentijdse thema én de onverwachte wending aan het einde van het boek maken dit verhaal tot een pareltje.

Boter hanteert een enkele keer een uitdrukking als 'jee' en 'goh'. De jury wilde daar enerzijds niet te hard over vallen omdat ook onder christenen dit taalgebruik wel eens of zelfs vaak voorkomt. Anderzijds komt een bastaardvloek op papier anders en doordachter over dan in gesproken taal.

Online! is het eerste verhaal voor tieners van Iris Boter die al wel een aantal titels voor jonge kinderen op haar naam heeft staan. De jury is benieuwd of zij nog meer mooie tienerverhalen in haar mars heeft.

Taal en stijl

Dit echte meidenverhaal is fris, goed, vlot én zonder clichés geschreven in de ikvorm. De personages zijn geloofwaardig weergegeven. Ilze zou zomaar je vriendin kunnen worden. Sommige eigentijdse meiden- (en jongens-) verhalen bestaan bijna voor de helft uit internetdialogen, maar Boter beperkt deze terecht tot een beperkte hoeveelheid.

Online! is een tienerroman voor nu en een goede concurrent voor Carry Slee.

Vormgeving

Het roze, modern vlekkerige, omslag maakt duidelijk dat *Online!* zich op meisjes richt. De hoofdpersoon is, met gitaar in de hand en in kleermakerszit, op warme wijze op de roze achtergrond getekend. Twee computermuizen met draad completeren deze uitgekiend ontworpen omslag. Het is een vlag die de lading dekt.

De enkele binnentekeningen die we in het boek vinden zijn vrolijk, maar voor de doelgroep lijken zij wat kinderlijk.

Titel **Marathon in de dierentuin**
Auteur Corien Oranje
Illustraties Roelof van der Schans (omslag)
Uitgever Columbus
ISBN 90 8543 045 3

Juryoordeel

Inhoud

Oranje schreef *Marathon in de dierentuin* als actieboek voor de christelijke kinderboekenmaand 2006. Het is een vervolg op *De vreselijke verhuizing* waarin de drieling Sacha, Nick en Sam vanuit Terneuzen naar Jakarta in Indonesië zal verhuizen. Inmiddels woont het hele gezin in Jakarta. Het is zomervakantie en de drieling verveelt zich enorm. Sacha schrijft in haar dagboek 'Dit is de ergste vakantie die ik ooit gehad heb. Gaaaaaaaap.' En: 'Jakarta is saaaaaaaai in de zomervakantie.'

Vader bedenkt het plan om met het hele gezin te gaan trainen voor de Jakarta Family Run, een halve marathon voor families. Sacha en haar broers zijn niet echt enthousiast maar toch trainen ze elke zaterdagmorgen in de dierentuin. Dat is de enige locatie in Jakarta waar je rustig kunt rondlopen, elders is het te gevaarlijk. Dan breekt er vogelgriep uit en wordt de dierentuin verboden terrein. Twee vrienden van de drieling, Noerma en Andy, raken besmet met het virus. Noerma krijgt niet op tijd medicijnen en overlijdt. Dit heeft veel impact op zijn familie en op Sacha, Nick en Sam. Ze besluiten de marathon om te dopen tot sponsorloop. Met het geld, dat ze via de mail bij hun Nederlandse familie en vrienden verzamelen, hopen ze een studie voor Andy te kunnen financieren.

Hoewel *Marathon in de dierentuin* verhaalt over de drieling, is Sacha de hoofdpersoon in dit ik-verhaal. Zij schrijft haar dagboek vol met haar belevenissen en heeft via internet regelmatig contact met haar vriendinnen in Nederland.

Sacha komt de lezer levensecht voor de geest te staan, ze wordt tijdens het leesproces een meisje van vlees en bloed. Annie M. G. Schmidt zou Oranje niet verbeteren in de manier waarop ze een vrolijke tiener neerzet: bij tijd en wijle lekker dwars en emotioneel. De ene keer heeft Sacha een gezonde hekel aan haar broers, een andere keer verklaart ze haar ouders voor achterlijk, en even later juist weer heilig. Treffend is de manier waarop Sacha over haar moeder schrijft na afloop van de marathon: 'Toen papa halverwege afhaakte, ging mama gewoon verder!! Oké, haar wangen flaptten nog steeds en in die broek heeft ze een nogal dik achterwerk, zeg maar, echt mooi is het niet. Maar ik was echt supertrots op haar!!'

Oranje ontroert de lezer wanneer ze schrijft over de reactie van de kinderen op het overlijden van hun vriend Noerma. 'Ik kan het gewoon niet geloven. Noerma is dood. We zijn met z'n allen naar Noerma's huis geweest. Papa en mama zeiden dat dat moest. Dat we ze moesten condoleren... We moesten heel erg huilen, Sam, Nick en ik. Maar we hebben het toch gedaan. We gingen naar binnen in dat kleine, warme huisje, en Noerma's moeder stond daar, en ze zag er zo verdrietig uit. Ik had geen idee wat ik tegen haar moest zeggen, dus ik zei maar: 'I am so sorry for you.'"

De geloofsvragen van Sacha en haar familie worden niet te goedkoop beantwoord.

Sacha trekt bij het overlijden van Noerma de conclusie dat hun gebeden voor hem niet verhoord zijn. 'We hebben voor hem gebeden, zei ik ... en God heeft hem niet beter gemaakt.' Op haar vraag aan

moeder waarom God dat niet deed, antwoordt die heel eerlijk: 'dat weet ik niet.' Ook vader geeft toe dat hij leeft met vragen: 'God, U weet toch alles? Waarom hebt U hem nou niet beter gemaakt? Ziet u niet hoe erg dat is voor die vader en die moeder?' Maar vader zegt óók: 'Het is niet dat ik antwoord krijg of zo. (...) Maar ik weet wel dat God te vertrouwen is. Wat er ook gebeurt.'

Taal en stijl

Corien Oranje verstaat de kunst om over een serieus onderwerp met humor en originaliteit te schrijven, in een ontspannen sfeer. In dit boek doet ze dat op een eigentijdse, levendige manier; dagboekfragmenten, msn- en e-mailberichten wisselen elkaar af. Hiermee weet Oranje de juiste toon aan te slaan en op juiste wijze weer te geven hoe meisjes van Sacha's leeftijd communiceren.

Vormgeving

Op het moderne omslag staat een computerbewerkte foto van twee rennende kinderen. Het boek heeft geen binnenillustraties maar is heel speels van opzet door de afwisseling van dagboekfragmenten, msn- en emailberichten.

Titel **Jibbe wil naar de tandarts**
Auteur Adrian Verbree
Illustraties Christian Zomer
Uitgever De Vuurbaak
ISBN 90 5560 323 6

Juryoordeel

Inhoud

Met *Jibbe wil naar de tandarts* is er eindelijk weer eens een nieuw fantasieverhaal (maar geen *fantasy*verhaal) op de christelijke kinderboekenmarkt. De titel van dit veelal dolkomische boek zal kinderen intrigeren vanwege de natuurlijke tegenstrijdigheid die er in zit: geen enkel normaal kind wil naar de tandarts. Jibbe wel. Dat maakt nieuwsgierig – en de grappige covertekening maakt die nieuwsgierigheid alleen maar erger.

Jibbe is een jongetje van zes jaar. Zijn ouders zijn een soort hippies met vreemde leefgewoonten en een overdreven angst voor de tandarts. Jibbe mag werkelijk alles van zijn ouders, die de hele dag door snoepen, maar één ding mag hij niet: naar de tandarts. De tandarts is namelijk een monster, zo menen Wally en Bonnie te weten. Jibbe komt in tweestrijd te staan. Enerzijds wil hij zijn ouders graag geloven en doet hij dat ook (welk kind niet?) maar anderzijds zijn er zoveel aanwijzingen van zijn klasgenootjes dat de tandarts een aardig mens is dat Jibbe er niet meer uitkomt. Zijn verlangen naar een schelp die elk kind bij een bezoekje aan de tandarts cadeau krijgt wint uiteindelijk. Jibbe zeurt en jengelt en schreeuwt het uit: Ik wil, ik wil, ik wil! Zijn ouders worden ware experts in het verzinnen van smoezen. Als die allemaal de revue zijn gepasseerd proberen ze Jibbe te lijmen met allerlei buitenissige tandenborstels en exotische tandpasta's. Jibbe wordt door de auteur beschreven als een bijzonder jongetje dat precies doet waar hij zin in heeft. Dat lukt erg goed met ouders als Wally en Bonnie. Zo mag hij de gele tijgerlelies van de buurman plukken en er een pissebeddendierentuin op na houden (die later nog tegen zijn ouders zal worden gebruikt in zijn strijd om in de tandartsstoel te mogen belanden).

Jibbes ouders willen juist weer niet dat hun zoontje zomaar alles op de televisie ziet. Dat zal voor herkenning zorgen in menig christelijk gezin. Ze hebben een rolgordijntje voor de buis opgehangen -met een extra lang koord- dat in geval van geweld op tv onmiddellijk kan worden neergelaten. Zo ziet Jibbe nooit iemand ontploffen, behalve de buurman van de tijgerlelies, 'maar die ontploft aan de binnenkant en dat komt niet op tv.'

Humoristische zinsneden als deze spreken de volwassen voorlezer aan. Tegelijkertijd is juist dat soms de makke van dit boek: er staat veel humor in die eerder volwassenen zal aanspreken dan kinderen. Zo schiet het verhaal zijn doel enigszins voorbij.

Het verhaal begint sterk en zeer komisch, maar zakt na enige hoofdstukken wat in. Het aantal grappen wordt minder in plaats van dat het toeneemt. Pas tegen het einde wordt het allemaal weer erg leuk.

Taal en stijl

Jibbe wil naar de tandarts is half realistisch, half fantastisch. Het boek is zo komisch omdat de auteur een normale zaak (naar de tandarts gaan) vermengt met fantastische zaken zoals de in de ogen van de ouders monsterlijke proporties van de tandarts. Hierbij voegt Verbree de kinderlijke naïviteit van het jochie Jibbe en weet hij deze drie ingrediënten soms tot meesterlijke taal- en verhaalvondsten te

vermengen. Zo komen we komische uitdrukkingen tegen zoals de onderluikse vliegen, de pissebeddendierentuin, lamellibrancius dentalis (tandartsschelp), de TVD (Tandarts Vangdienst), tandpasta met regenjassmaak en het verhullende woord dat de ouders van Jibbe hebben bedacht voor hun kiespijn: trips.

Soms lijkt Verbree wat op Joke van Leeuwen. Ook zij zou haar hoofdpersoon kunnen laten bedenken hoe een –figuurlijk bedoelde– ‘brief op poten’ eruitziet en bovendien het resultaat kunnen weergeven in een lachwekkende prent. Een trekje van Van Leeuwen is ook zichtbaar wanneer Jibbe een ‘bloemkoolgevoel’ in zijn hoofd heeft. Ook die uitdrukking wordt passend geïllustreerd.

Ondanks deze overeenkomst met een andere auteur heeft Verbree een zeer originele schrijfstijl. Woordgrapjes, taalgrapjes en humorvolle beschrijvingen (zoals het rolgordijntje) schudt hij in *Jibbe* ogenschijnlijk zonder problemen uit zijn mouw.

De auteur gebruikt beeldende taal waarbij het duidelijk wordt hoe Jibbes leefwereld er uitziet, hoe hij denkt en hoe hij tegen zijn omgeving aankijkt. Bijvoorbeeld wanneer Jibbe op weg naar de vakantiebestemming in de auto zoet wordt gehouden met snoep: ‘De zee was gruwelijk ver weg: wel zes dropveters en een toverbol.’ Een enkele keer wordt Verbrees beschrijving bijna ontroerend, zoals wanneer Jibbe moet kiezen wie hij nu moet vertrouwen: zijn eigen ouders of alle kinderen uit zijn klas. Een dilemma waar kinderen ook in het echt niet zelden voor komen te staan.

Overigens zal niet iedereen gecharmeerd kunnen raken van het type humor van Verbree. De woordspelingen en woordgrapjes zijn soms ronduit flauw en kunnen dan storend werken. Zoals in de zin: ‘Binnen de kortste keren stond Jibbe met de mond vol tanden.’ Of: ‘Toen wist Wally meteen hoe laat het was, namelijk kwart over vijf en dat Jibbe tóch een tandje had gekregen.’

Jibbe wil naar de tandarts is een echt voorleesboek. Het verhaal vraagt om een expressieve voorleesstijl met veel nadruk op sommige woorden om spanning, humor en kinderlijke verwondering goed tot hun recht te laten komen. Dit is een voorwaarde om de clou niet te missen. Aardig is ook dat zo’n boek weliswaar over een jochie van een jaar of zes gaat maar ook aan oudere kinderen kan voorgelezen worden. Humor overstijgt leeftijdsgrenzen.

Vormgeving

Het getekende kleuromslag en de zwart-wit getekende binnenillustraties zijn van Christian Zomer. Hij illustreert dit boek op stripachtige wijze en voegt daarmee nog iets aan de humor van dit verhaal toe. Jammer is dat de zwart-wit tekeningen wat donker zijn uitgevallen, mede doordat er veel met grijsvlakken wordt gewerkt. Gezien de vrolijkheid van het verhaal had ook de steunkleur van de cover lichter kunnen zijn.

Titel **De Mooievaar**
Auteur Rikkert Zuiderveld
Illustraties Dokus
Uitgever Mozaiek
ISBN 90 239 9198 2

Juryoordeel

Inhoud

Rikkert Zuiderveld is bekend van zijn spitsvondige teksten die hij tientallen jaren in liedvorm verpakte en sinds een aantal jaren ook uitbrengt in versbundels. Voor volwassenen zijn er inmiddels vijf humorvolle versbundels verschenen waaronder ook twee met diergedichten.

Hierop voortbordurend zal *De Mooievaar* zijn ontstaan. Meer dan vijftig dierrijmen staan er in het boek. Sommige daarvan zijn echt goed gevonden taalwondertjes. Vooral de korte vierregelige verzen komen vaak sterk over. Zoals deze over de vis: 'Een vis zegt meestal niet zoveel, hij is geen grote prater. Geen wonder: als hij dat zou doen, dan zat zijn bek vol water.'

Zuidervelds filosofische karakter komt in een aantal verzen terug. Zo vindt *Het draakje* het erg jammer dat hij niet bestaat en vraagt *De mug* zich af waarom hij altijd maar anderen moet prikken.

Vaak bestaat de clou van een vers uit *De Mooievaar* uit een woordgrap die in de laatste regel wordt gepleegd. Vanwege een goede afwisseling in soort gedichten stoort dit echter niet. Humorvol is dat Zuiderveld sommige dieren spreekwoordelijk betitelt zoals bij *De geldwolf*, *De torenhaan* en *De vredesduif*. Een enkele keer zit de woordgrap al in de titel zelf zoals bij *De mooievaar* en *De zonderwaterslang*.

Enige zelfspot -of is het verkapte ijdelheid?- vinden we in het vers *Rikkert de raaf* waarvan het eerste goedlopende vers ondeugend proclameert: 'Stelen is leuk hoor, stelen is gaaf, stelen is lekker' zei Rikkert de raaf.

In datzelfde gedicht zit de enige verwijzing naar het christelijke geloof die nog verder wordt toegespitst op de commotie die een aantal jaren geleden ontstond rondom een uitspraak van bisschop Muskens die in een interview zei dat als je echt honger had je best een brood mocht stelen. Rikkert lost het probleem van die discussie, die ook onder de in dit vers beschreven dieren gevoerd wordt, op originele en christelijke wijze op: 'Misschien is het beter en wèl zo beleefd om alles te delen met wie er niks heeft.' Grappig ook is te lezen welke dieren voorstanders van stelen zijn: Rikkert de raaf en Karel de kraai met tegenover hen Willem de vink en dominee Specht. Dominees hebben ook vaak scherpe snavels, zal Rikkert wellicht hebben bedacht. Naast moralistisch eindigende verzen is er ook plaats voor poep- en plashumor. De dampende drol die op pagina 31 als enig bewijs overblijft van de aanwezigheid van de kangoeroe zal kinderen wel doen lachen en doet onwillekeurig denken aan het prentenboek *Over een kleine mol die wil weten wie er op zijn kop gepoept heeft* van W. Holzwarth.

Hoewel de jury zich in haar oordeel alleen diende te houden aan de beoordeling van de tekst (de prijs heet niet voor niets *Het Hoogste Woord*) was het bijna onmogelijk om deze los te zien van de rake tekeningen die illustrator Dokus bij de verzen maakte. Zonder zijn bijdrage zou het boek veel minder aantrekkelijk zijn geworden. Vooral de combinatie tussen tekst en tekening versterkt de betekenis en ware essentie van deze verzen. De raakheid van deze combinatie wordt sterk zichtbaar in het vers over de struisvogel. Zonder de bijbehorende

tekening is het vers niet te snappen maar door het zien van tekst mét tekening wordt de clou snel duidelijk. Andere verzen, zoals *Rover de hond* die letterlijk pootjes geeft, kunnen zonder tekening ook wel begrepen worden.

Overigens komt ook Dokus zelf terug in het laatste vers van het boek waarbij hij zelfs de achterkant van het boek nog even gebruikt om met de lange verfstoot van de zebra zogenaamd de streepjescode te verven. Daarbij morst hij wat inkt en schildert per ongeluk ook een muisje in zebrastrepen zoals die al mokkend weer te zien is op de cover van het boek. Een prachtige vondst.

De diversiteit in de gedichtjes maakt *De Mooievaar* tot een bundel voor een grote leeftijdsgroep. Iedereen, van kleuter tot volwassen lezer, kan iets van zijn gading vinden in deze gevarieerde bundel; elk kind dat kind is en elke volwassene die het kind in zichzelf nog kent.

Taal en stijl

Zuiderveld maakt veelvuldig gebruik van humor. Hij doet dit steevast met fantasievol taalgebruik. Soms verdraait hij een bestaand kinderversje zoals *Er zaten zeven kikkertjes al in een boerensloot*, soms bedenkt hij nieuwe woorden zoals *mooievaar*, *hertensoep* en *zonderwaterslang*, dan weer neemt hij zaken letterlijk zoals bij de familie wasbeer of bij de geldwolf die zijn geld op de bank zet of speelt hij al rijmend met de naam van een dier zoals bij het vers over de kanariepiet dat eindigt met de zin: 'Hij zou wel willen praten, maar dat kan Arie niet.'

De stijl van de verzen varieert van lichtfilosofisch en moralistisch tot onderbroekenhumor. De laatste is overigens letterlijk te vinden in het vers over het varken dat door zijn soortgenoten wordt berispt omdat hij een onderbroek draagt in plaats van bloot te blijven, zoals het hoort. Omkering van het gewone is ook een stijl van humor.

Vormgeving

De vormgeving van dit boek is, zoals hierboven al is gesteld, bijzonder aantrekkelijk. Er is veel witruimte op de pagina's die er voor zorgt dat tekst en illustratie er goed en duidelijk uitspringen.

De ingekleurde tekeningen van Dokus zijn geestig, treffend en sprekend. Elk vers vormt met de bijbehorende prent een soort Siamese tweeling – onlosmakelijk met elkaar verbonden. Klasse.

De overige boeken: categorie 4-8 jaar

<i>Titel</i>	Dag Manon, daaaag
<i>Auteur</i>	Ellen Beukema
<i>Illustraties</i>	Erika Cotteleer
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 1342 3

Juryoordeel

<i>Inhoud</i>	<i>Dag Manon, daaaag</i> is een waargebeurd verhaal over de driejarige Laura. Haar babyzusje Manon blijkt bij de geboorte ernstig ziek te zijn. Het verhaal wordt met herkenbare observaties verteld vanuit de peuter Laura. Ze ziet dat mama en papa erg verdrietig zijn. Zelf is ze blij dat ze af en toe even met een vriendinnetje kan spelen en dat op de begrafenis andere bekende mensen zijn. Manon wordt in het ziekenhuis gedoopt. Dat van oorsprong rooms-katholieke gebruik zal bij de protestantse lezer minder herkenning oproepen. De laatste bladzijde geeft weer hoe het jaren later met Laura gaat. Ze is haar zusje Manon niet vergeten, maar heeft nu een broertje Julian gekregen. Dat einde maakt het verhaal niet zonder hoop, ondanks het droevige thema. Voorzichtig en gevoelig handelt het boek over iets diep ingrijpends. De troost in het verdriet lijkt in <i>Dag Manon, daaaag</i> alleen van de kant van mensen te komen, niet van God. Wel wordt nadrukkelijk genoemd dat Manon bij haar overlijden naar de hemel gaat.
<i>Taal en stijl</i>	De zinnen zijn sober en eenvoudig. Op de laatste bladzijde staat een kleine fout, die in een prentenboek als dit extra opvalt door de weinige tekst. Het woordje 'die' verwijst foutief naar 'broertje'.
<i>Vormgeving</i>	Bijzonder is de vormgeving. De tekst is afwisselend op de linker- of rechterpagina geplaatst, in oude, grotere en kleinere typemachineletters. Daarnaast staan kleurrijke, wat vervreemdende illustraties met strakke lijnen. Zij geven een sobere, ingetogen sfeer aan het verhaal. Ze laten iets zien van de manier waarop een peuter een sterfgeval beleeft: nog niet voluit beseffend wat de ernst van de situatie is, maar wel haarscherp observerend. Het zijn kunstwerkjes, overigens met bijzonder weinig expressie op de gezichten.

Titel **Schoolreis met een staartje**
Auteur Liesbeth van Binsbergen
Illustraties Hanneke Kools
Uitgever Columbus
ISBN 90 8543 034 8

Juryoordeel

- Inhoud* In dit derde deel van de serie 'Roos en Ruben' beleven de twee kinderen weer een avontuur. Ze gaan op schoolreis naar een pretpark. Wanneer Roos in de draaimolen zit ziet ze iets vreemds. Samen met Ruben gaat ze op onderzoek uit en ze vinden een aapje. Het is ontsnapt uit een apenpark, vlakbij het pretpark. Wanneer het beestje uiteindelijk gevangen is, is het ook al bijna tijd voor de kinderen om naar huis te gaan. Het schoolreisje heeft zo een tamelijk abrupt einde. *Schoolreis met een staartje* heeft minder spanning in zich dan de eerste twee delen over Roos en Ruben. Het concept dat Van Binsbergen in haar vorige deeltje gebruikte, lijkt succesvoller. Daar wordt het alledaagse spel van de kinderen tot een groot avontuur als ze foto's van passerende auto's gaan maken. In *Schoolreis met een staartje* is de spanning vooral afhankelijk van een echt bijzondere gebeurtenis, namelijk de ontsnapping van een aapje. Dat is veel opzienbarend dan een simpel spel, maar doordat het verder van de belevingswereld van kinderen afstaat én doordat Roos en Ruben vooral getuigen zijn en geen medespelers, is dit thema toch minder doeltreffend. Van Binsbergen baseerde dit laatste deel op een waargebeurd voorval. In juli 2005 ontsnapte een aap uit de Apenheul in Apeldoorn. Twee dagen later werd deze aap ontdekt in een naburig pretpark.
- Taal en stijl* Het verhaal heeft een levendig geschreven, goed begin. Even later, bij de beschrijving van een bus vol kinderen, zou je meer uitgelatenheid verwachten. Het pretpark komt ook weinig uit de verf; een sfeertekening ontbreekt. Door de eenvoudige, korte zinnen en de rustige bladspiegel is *Schoolreis met een staartje* een prettig leesbaar verhaal voor kinderen vanaf 7 jaar die kunnen lezen op AVI-5-niveau. Van Binsbergen houdt van grappige woordspelletjes. Gaan de kinderen nu naar een speeltuin, pretpark, prettuin, speelpark of was het toch een pretspeelparktuin?
- Vormgeving* Qua vormgeving sluit het boek aan bij de andere delen van de serie.

Titel **Piep!**
Auteur Heleen Buth-Villierius
Illustraties Marijke Duffhaus
Uitgever Den Hertog
ISBN 90 331 1993 5

Juryoordeel

Inhoud

Hoofdpersoon Stan leert in *Piep!* dat hij eerlijk moet zijn en moet accepteren dat hij straf verdient wanneer hij iets heeft gedaan wat niet mag. De zus van Stan heeft een hamster, Piep. Stan wil graag met het diertje spelen, maar mag dat niet. Stiekem doet hij het toch. Dan valt Piep en breekt hij zijn pootje. In paniek bedenkt Stan samen met zijn vriend een plan. Ze nemen de hamster mee naar de dierenwinkel en ruilen deze om voor een gezonde hamster. Helaas voor Stan komt dit uit, want de nieuwe hamster is agressief en bijt. Stan moet zijn daad aan de eigenaar van de dierenwinkel vertellen. Die geeft Stan een taakstraf. Er wacht hem echter ook een verrassing: hij krijgt een hamster.

Piep! is een moralistisch boekje over de plicht om eerlijk voor je fouten uit te komen en de straf ervoor te accepteren.

Taal en stijl

Piep! is geschreven in korte, eenvoudige zinnen. De zinnen lopen niet allemaal even gesmeerd. Soms is het taalgebruik zelfs incorrect, bijvoorbeeld: 'Mag ik alleen *om* voer' en 'Gaan jullie mee? We gaan *om* kaas.'

Het is jammer dat dit boekje maar liefst 92 bladzijden telt. Van een beginnend lezertje, voor wie het uitlezen van een boek een prestatie is, wordt op deze manier erg veel uithoudingsvermogen gevraagd. De uitgever prijst *Piep!* ook aan om voor te lezen aan kleuters. Daar is het verhaal echter niet bijster geschikt voor: de zinnen zijn te kort.

Vormgeving

De tekst is verdeeld in tekstblokken. Dat past bij een aanvankelijk leesboekje. *Piep* bevat mooie expressieve illustraties van Marijke Duffhaus. Het omslag doet braaf aan; het jongetje met zijn bolle, blozende wangen doet denken aan de nostalgische kinderen uit de verhalen van W.G. van de Hulst.

Titel **Pyjamahelden**
Auteur Margriet de Graaf
Illustraties Lucy Keijser
Uitgever Columbus
ISBN 90 8543 030 5

Juryoordeel

- Inhoud* Rens mag in de zomervakantie een paar nachtjes bij zijn vriendje Jasper slapen. 's Nachts worden de jongens wakker van een vreemd geroep. Rens en Jasper gaan gewapend met een zaklantaarn in hun pyjama naar buiten, op onderzoek uit. Er blijkt een pauw op het dak van een huis te zitten. De jongens willen natuurlijk weten waar het dier vandaan komt. Na allerlei inspanningen wordt het raadsel opgelost en komt de pauw bij zijn eigenaar terecht. Met *Pyjamahelden* heeft De Graaf een waargebeurd voorval omgetoverd tot een origineel verhaal. Ze heeft zich laten inspireren door een krantenbericht over een loslopende pauw in een grote stad. Niet veel kinderen beleven een dergelijk avontuur tijdens een logeerp partij. Toch is *Pyjamahelden* wel herkenbaar voor jonge lezers door de eenvoudige handelingen uit het leven van alledag. Samen tas inpakken, gezellig kletsen voor het slapengaan, samen tandenpoetsen (met tandpasta met kauwgomsmaak), het hoort er allemaal bij. Christelijke elementen zoals het gebed aan tafel of bidden voor het slapengaan komen duidelijk, maar op een natuurlijke manier aan de orde. De Graafs personages zijn geen prototypen van brave gelovige kinderen, soms eerder het tegendeel. 'Gaan we nu bidden?' vraagt Jasper. Hij wil graag dat mama weggaat. Dan kunnen ze lekker samen kletsen.
- Taal en stijl* *Pyjamahelden* is een eenvoudig geschreven, vlot verteld verhaal voor beginnende lezers (AVI 5) van ongeveer 8 jaar. De Graaf heeft weinig woorden nodig om beelden op te roepen bij de lezer. Zinnen als 'Hij sjort de tas van zijn bed af', 'Rens en Jasper ploffen de tas op de grond' en 'Smak, hij krijgt een kus op zijn wang' doen complete scènes op het netvlies verschijnen, ondanks het geringe aantal woorden.
- Vormgeving* Het boek heeft een prettige, ruime lay-out. De duidelijke, ronde schreefloze letter versterkt dat effect.

Titel **De logeerbeer**
Auteur Lijda Hammenga
Illustraties Marijke ten Cate
Uitgever Callenbach
ISBN 90 266 1328 8

Juryoordeel

Inhoud

In *De logeerbeer* volgt Hammenga de kleuterklas van juf Marja. Origineel is dat de logeerbeer Bieber, door de kinderen gewonnen bij een kleurwedstrijd, de hoofdpersoon is. Zo maakt de lezer kennis met de verschillende kinderen van de klas bij wie Bieber logeert. Eigentijds, want een schoolbeer die bij alle leerlingen logeert was vroeger ondenkbaar.

Een nadeel van deze perspectiefkeus is dat de auteur hierdoor niet één van de personages goed kan uitwerken qua karakter. Behalve Bieber in feite, maar omdat een beer niet denkt is dat wat lastig. Zo leert de lezer geen van de kinderen echt goed kennen. Wel laat Hammenga goed het verschil tussen de kinderen zien. De één is apetrots op zijn logé, de ander schaamt zich een beetje als hij met een knuffelbeer over straat loopt.

Duidelijk is dat de school uit het verhaal een christelijke identiteit heeft. Zo wordt bijvoorbeeld het bijbelverhaal over David verteld en klinkt er soms een gebed. Deze elementen passen goed bij het verhaal en hebben geen vervelend moralistisch bijgeluid.

Taal en stijl

Hammenga heeft een prettige schrijfstijl. Ze maakt korte zinnen, die toch niet hakkelerend overkomen. De auteur beschrijft de sfeer in een kleuterklas zo levendig dat de glimmende kinderoogjes, de verlegen gezichtjes en de wiebelende kontjes op het netvlies van de lezer, kleuterklas al lang ontgroeit of nog niet, komen te staan.

Soms zitten er wat slordigheden in het boek, bijvoorbeeld in verwijswoorden. Wanneer Hammenga de kleurplaat beschrijft, zegt ze:

‘Twee konijnen zitten op de wip.

Hoog in de lucht vliegen vogels. Ze dragen een spandoek in hun snavel.

‘Lang leve de kinderboerderij!’ staat erop.

Ze doen er hun best.

Ze willen allemaal de prijs winnen.’

Het woord ‘ze’ in de laatste twee zinnen verwijst naar de net genoemde vogels, maar dat is natuurlijk niet de bedoeling van de auteur.

Vormgeving

De korte zinnetjes staan allemaal onder elkaar; dat leest prettig. Het omslag toont een eenzame logeerbeer. Een paar kinderen hadden de boel wat kunnen opvrolijken. Anderzijds toont het wel goed de inhoud van het boek aan: het draait om de beer, niet in de eerste plaats om de kleuters. En de warme kleuren zorgen dat het boek zijn aantrekkingskracht niet verliest.

De illustraties in het binnenwerk zijn realistisch. Ook humoristisch, bijvoorbeeld omdat ze een gebeurtenis sterk overdrijven. De aangebrande poffertjes veroorzaken in *De logeerbeer* geen normale walm, maar een hele pagina vol donkergrijze rook. Lachwekkend is ook de tekening van kleuter Elsje en nicht Pien op bed. Pien doet, compleet met spiegeltje en lippenstift als een dametje met getuite lippen ‘meek-up’ op, kleine Elsje kijkt geïnteresseerd toe.

Titel **Roel leert vliegen**
Auteur Gerry Huiberts
Illustraties Danielle Schothorst
Uitgever Kwintessens Uitgevers
ISBN 90 5788 169 1

Juryoordeel

- Inhoud* Roel zou graag willen vliegen zoals een vogel, om ver weg te zijn. Naar waar geen sommen zijn. Sommen vindt Roel stom. En moeilijk. Zijn moeder en de meester bedenken een plan om Roel te helpen. Hij krijgt een speciale juf die samen met hem gaat rekenen. Dat gaat goed. De juf is volgens Roel ook een vogel, want ze heet juf Adelaar. Ze vertelt over een grote roofvogel die zijn jongen leert vliegen en ze draagt als ze moe zijn. Na een tijdje heeft Roel de juf niet meer nodig. Als afscheid geven ze elkaar een boek over vogels. Iedereen is trots op Roel, ook omdat hij op het schoolplein zijn kleine broertje opvangt als deze valt. De gedachtewereld van een jongen als Roel is in dit pastorale en opgewekte boek goed uitgewerkt en levensecht. De snelle oplossingen voor zijn leerproblemen zijn dat helaas wat minder: het gaat natuurlijk niet altijd meteen van een leien dakje als een kind remedial teaching krijgt. Leerles in het boek is dat Roel nadat hij zelf is geholpen ook anderen zoals zijn broertje kan helpen. Zo is *Roel leert vliegen* een boekje geworden om samen over te praten en om te leren faalangst te overwinnen.
- Taal en stijl* *Roel leert vliegen* is een aanvankelijk leesboekje in de serie Leesladder, met een AVI-3-niveau. De tekst is eenvoudig en staat in de tegenwoordige tijd, de korte zinnen zijn gebundeld in tekstblokken, en iedere zin staat op een nieuwe regel. Onduidelijk blijft wat Roel bedoelt wanneer hij zijn sommen 'kippig' noemt. Alle originaliteit ten spijt – ook het woordenboek kan in deze kwestie geen uitsluitsel geven.
- Vormgeving* Het omslag is vrolijk, eenvoudig getekend en kleurrijk. Roel kijkt de lezer met een blij gezicht en met de armen gespreid aan. In dezelfde stijl staan ook in het binnenwerk veel getekende illustraties, maar dan in zwart-wit en grijstinten. De lay-out is eenvoudig, rustig en duidelijk, met veel wit op de bladzijde.

Titel **De leukste opa van de wereld**
Auteur Bram Kasse
Illustraties Marijke Duffhauss
Uitgever Den Hertog
ISBN 90 331 2010 0

Juryoordeel

Inhoud Tijs en Jasmijn hebben de leukste opa van de wereld, vinden ze. Hij maakt graag grapjes en doet leuke dingen met hen. Wanneer Jasmijn opa opbelt en een grapje vertelt, gaat opa daar niet op in. Jasmijn begrijpt het niet. Opa is verdrietig omdat oma er niet meer is. Hij wil niet mee naar de dierentuin. Soms is hij blij, soms niet. Dat noemen de kinderen wiebelverdriet.
Wanneer opa bij de kinderen gaat oppassen, verzint hij leuke dingen: de kinderen gaan zichzelf verven op een behangrol. Natuurlijk worden de kleren vies en wanneer opa dan de kleren in de was doet, worden ze rood. 'Dat kon oma beter,' zegt opa. Deze en dergelijke passages maken dit boekje over een serieus onderwerp toch lichtvoetig.

Taal en stijl *De leukste opa van de wereld* is een prettig geschreven, vriendelijk boek over de liefde van twee kinderen voor hun opa en het verdriet van opa, nu oma er niet meer is. Knap is het van Kasse dat hij erin is geslaagd het verdriet luchtig te vertellen, zonder drama. Ook weet hij soms tot de verbeelding sprekende woorden te gebruiken voor iets wat zich niet gemakkelijk laat omschrijven. Een voorbeeld daarvan is 'wiebelverdriet', een term voor soms wel blij zijn, soms niet.

Vormgeving Het boekje is uitgegeven als boekje voor aanvankelijk lezen (AVI 5). Elke zin start op een nieuwe regel. De tekeningen zijn grappig en realistisch en sluiten goed bij het verhaal aan.

Titel **De Kleine Krokobril**
Auteur Vrouwke Klapwijk
Illustraties Marieke ten Berge
Uitgever Columbus
ISBN 90 8543 038 0

Juryoordeel

Inhoud

Kleine Krokodil krijgt zwemles van mama Krokodil. Daar heeft hij veel zin in, maar er is een probleem. Hij zwemt telkens tegen iemand op. Eerst tegen Olifant. En daarna steeds weer tegen Nijlpaard. Die reageert kribbig en zegt: 'Jij hebt een bril nodig.' Met mama gaat Kleine Krokodil naar de opticien. Ze zoeken een leuk, rood brilletje uit. Krokodil weet niet wat hij ziet. De bomen hebben ineens heel veel bladeren en er zwemmen veel meer vissen in de rivier dan anders. Kleine Krokodil geniet met volle teugen. Tot hij bij het nemen van een duik zijn bril verliest.

Hij krijgt een nieuwe bril, maar die is te zwaar en gaat bovendien kapot als Nijlpaard erop gaat zitten. Uiteindelijk krijgt Krokodil een mooie duikbril.

Klapwijk schreef met *De Kleine Krokobril* een vrolijk en ontwapenend verhaal. Kinderen zullen genieten van een krokodil die zijn 'krokobillen' omhoog moet doen of van een krokodil die op een stoel bij de opticien een vis, een boom en een bril moet onderscheiden. Ook het thema zwemmen maakt het verhaal herkenbaar voor kleuters.

Taal en stijl

De Kleine Krokobril is een eenvoudig verteld verhaal met humoristische taalgrapjes. Sommige zinnen in dit prentenboek zijn aan de lange kant. Ook worden er moeilijke woorden gebruikt, zoals opticien. De context van het verhaal maakt de betekenis echter wel duidelijk. Vreemd is dat het woord duikbril niet wordt genoemd, maar omschreven. Dat woord is toch minstens net zo gangbaar en niets moeilijker dan het wel gebruikte woord zonnebril.

Vormgeving

Tekst en illustraties vullen elkaar goed aan. De paginagrote illustraties van Marieke ten Berge zijn sfeervol, kleurrijk en nodigen meer dan eens uit tot een lach.

Titel **Lief!**
Auteur Louisa van der Pol
Illustraties Roel Ottow
Uitgever Medema
ISBN 90 6353 486 8

Juryoordeel

- Inhoud* De negenjarige Carlijn houdt veel van dieren. Daarom is ze ieder vrij moment op de kinderboerderij. Ze trekt zich het lot van de dieren erg aan. Er gebeuren echter veel droevige dingen op de kinderboerderij. Er wordt een bokje met lamme pootjes geboren. Carlijn wil het adopteren. Dat lukt niet, maar de dierenliefhebster krijgt wel een cavia voor haar verjaardag. Helaas gaat de cavia al snel dood. Carlijn is erg verdrietig en krijgt een zwart konijntje. Dan gaat ook het bokje dood. Het verhaal eindigt met de beschrijving van Carlijns rouwverwerking. *Lief!* biedt buitenproportioneel veel verdriet met een sentimenteel tintje.
- Taal en stijl* Carlijns relaas doet vrij langdradig aan en suddert door van het ene naar het andere treurige nieuws. Het einde komt vrij abrupt. Het verhaal zou winnen aan zeggingskracht wanneer de auteur had gekozen voor één dier waarmee Carlijn een intensieve band heeft opgebouwd. Vanwege de problematiek is het verhaal vooral geschikt om voor te lezen. Dan kunnen voorlezer en kind samen praten over de droevige gebeurtenissen die Carlijn meemaakt. Het taalgebruik in *Lief!* is wat stroef. Zo schrijft de auteur 'De grote mensen geven hun commentaar' in plaats van 'De (grote) mensen zeggen:'. Ook schrijft Van der Pol niet vanuit het kind, waardoor het verhaal afstandelijk wordt. Bijvoorbeeld: 'Voor haar was geen hoop meer.'
- Vormgeving* De illustraties zijn warm en sfeervol en ook de lay-out is aantrekkelijk. Helaas heeft de eerste bladzijde van het verhaal geen illustratie.

Titel **Weekendpapa**
Auteur Nelleke Scherpbier
Illustraties Anne Westerduin
Uitgever Columbus
ISBN 90 8543 035 6

Juryoordeel

Inhoud

De ouders van Jesse gaan scheiden. In *Weekendpapa* beschrijft Nelleke Scherpbier hoe Jesse dat beleeft.

Het is gedurfd en lovenswaardig van de auteur dat zij dit gevoelige onderwerp oppikt. Tegelijkertijd werpt dit initiatief de vraag op of meer openheid niet leidt tot te makkelijk denken over scheidingen. 'Papa en mama houden niet meer van elkaar' zo luidt de simpele verklaring van de ouders van Jesse. Alsof dat zomaar een scheiding rechtvaardigt.

Voor jonge kinderen die met een scheiding te maken hebben is *Weekendpapa* zeker waardevol. De jury vraagt zich wel af of kinderen wiens ouders wel eens ruzie hebben niet onnodig bang worden. Niet elke onenigheid tussen ouders loopt immers uit op een scheiding. De gespreksvragen zijn ongetwijfeld nuttig voor kinderen die in dezelfde situatie als Jesse zitten. Terecht introduceert de uitgever het boek in de ondertitel als prentenpraatboek.

Het is de auteur gelukt in de huid van een kind in een gebroken gezin te kruipen. Jesse, die bang is dat de scheiding zijn schuld is en zelfs zijn spaargeld wil opofferen. Jesse, die haarfijn signaleert dat mama's stem, die boos is als zij tegen papa praat, weer lief wordt zodra hij in de kamer komt. Jesse, die als hij de eerste keer bij zijn vader logeert zijn moeder mist.

Het is pijnlijk om te constateren dat Jesse bij afwijkend gedrag van zijn ouders achterdochtig wordt: als papa Jesse niet optilt, is hij vast boos. De onbevangingheid van Jesse in de tijd dat zijn ouders veel ruzie maken laat zijn naïviteit zien: hij vertelt vol enthousiasme over de gezinsuitbreiding bij een klasgenootje thuis: 'Leuk hè, mama, een babybroertje!'

Volgens de uitgever is het boek een prentenboek, maar omdat de bladvullende illustraties slechts de helft van de pagina's beslaan en er relatief veel tekst is, doet *Weekendpapa* meer denken aan een combinatie van prenten- en leesboek. Oftewel: een functioneel praatboek voor gescheiden ouders en hun kinderen.

Taal en stijl

De woordkeus in het boek is eenvoudig, maar doeltreffend. Gevoelens worden soms eendimensionaal weergegeven zoals in de zin 'Jesse krijgt een verdrietig gevoel in zijn buik'. Verderop wordt het verdriet van Jesse via een omweg beschreven, zoals op het moment dat Jesse door zijn vader en moeder naar bed wordt gebracht en tegen zijn beer praat: "Beer," zegt Jesse, 'ik vind het stom dat papa weggaat.' Dat procédé maakt een scène indringender.

Vormgeving

Het boek is gesierd met kunstzinnige platen. Ze zijn zeker mooi en onderscheiden zich van de meeste prenten, maar door hun wat abstracte gehalte roepen ze bij kinderen weinig herkenning op en komen ze afstandelijk over.

Desondanks geven sommige platen juist daardoor de gevoelens van de afgebeelde personen pijnlijk precies weer – omdat er in bepaalde situaties sprake is van een kloof, een niet te overbruggen afstand tussen de personages. Een voorbeeld is Jesse die met het hoofd naar

beneden op de bank zit, tussen een neerslachtige papa en mama in met op de achtergrond op regendruppels gelijkende streepjes. De twee eerste pagina's van het boek zijn met veel wit en bijzonder weinig prent een slechte binnenkomer. Van de paginagrote tekeningen op veel andere bladzijden gaat heel wat meer aantrekkingskracht uit.

Titel **Toon en Trotter**
Auteur Jennine Staring
Illustraties Mariëlla van de Beek
Uitgever Kwintessens Uitgevers
ISBN 90 6788 177 2

Juryoordeel

Inhoud *Toon en Trotter* is een kleurrijk fullcolour prentenboek over muis Toon die 's nachts op zoek gaat naar eten in de kelder. Hier komt hij een andere muis, Trotter, tegen die 'per ongeluk' naar de kelder is verhuisd. Samen zoeken ze een geschikte doos voor Trotter, maar er is er geen één over. Als het eind van de dag en van het verhaal nadert, besluit Toon dat Trotter samen met hem in zijn doos mag wonen. De achterliggende gedachte van dit boek is natuurlijk dat vluchtelingen geaccepteerd mogen en moeten worden. Grappig is dat Trotter niet alleen onderdak van Toon krijgt maar ook een inburgeringscursus: 'Wegwezen, hier slaapt de kat!' Het welkom heten aan de vreemdelingen in je land is een christelijk motief dat zeker zal worden herkend door de voorlezer. Muis Toon is uitnodigend en gastvrij en dient als rolmodel voor de lezer. Er is geen ruimte voor relativering: Toon is aardig en Trotter louter zielig en de weg kwijt. De setting van een rommelzolder is goed gekozen, veel kinderen spelen graag in zo'n omgeving en kunnen zich zodoende goed inleven in de muisjes.

Taal en stijl Het taalgebruik is eenvoudig maar levendig en aansprekend genoeg om de sfeer goed neer te zetten. Storend werkt de spelfout 'zonnenstralen'. Zeker in een prentenboek met relatief weinig tekst.

Vormgeving De vormgeving is bij een prentenboek belangrijk. Helaas moest de jury constateren dat de uitwerking van de illustraties, die op zich kundig zijn getekend, niet altijd even geslaagd is. Toon en Trotter -toch de hoofdrolspelers- lijken soms weg te vallen in hun nadrukkelijk getekende omgeving. Ook de titel op de voorkant gaat te veel verloren in de tekening, onder andere vanwege de onopvallende kleur. Het binnenwerk heeft hetzelfde euvel: letters dreigen soms weg te vallen in de achterliggende kleuren. Opmerkelijk is dat op elke twee pagina's een andere kleur als achtergrond is te zien. Aardig is het grapje achterin waarin Toon een postzegel uit Trotters land van herkomst Zimbabwe vindt. Ook het wormpje dat elke twee pagina's terugkomt zal jonge kinderen aanspreken.

Titel **Mijn eerste sprookjesgroeiboek: ik lees het zelf**
Auteur Hilde VanderMeeren
Illustraties Rosemarie de Vos
Uitgever Callenbach – Davidsfonds/Infodok
ISBN 90 77942 20 3

Juryoordeel

Inhoud

De auteur heeft dertig sprookjes voor kinderen die net leren lezen. Van de eerste vijf AVI-niveaus -AVI 0 tot en met AVI 5- zijn per niveau vier bekende en onbekende sprookjes bewerkt. Jonge lezertjes zouden op deze manier sprookjes moeten kunnen lezen op hun eigen leesniveau. Het oorspronkelijke sprookje is in veel van de bewerkingen, zeker bij AVI 0, moeilijk te herkennen. Het is onontbeerlijk bij de verhalen in de lage AVI-niveaus eerst het oorspronkelijke sprookje voor te lezen, anders is het voor de kinderen niet te begrijpen. De auteur maakt bij het weglaten van informatie uit de sprookjes onnavolgbare keuzes: waarom wordt bij Roodkapje niet verteld dat ze naar grootmoeder gaat? Het is de vraag of het idee om vijf AVI-niveaus in één band te verzamelen, werkt. De meeste kinderen zullen niet zo snel van het ene naar het andere AVI-leesniveau groeien. De jury betwijfelt of kinderen zullen wachten tot ze het volgende leesniveau beheersen en vervolgens opnieuw naar het boek grijpen. Opvallend is dat de uitgever op de achterflap van het boek de term magie hanteert. Bij veel christenen zal deze term weerstand oproepen.

Taal en stijl

In de verhalen gegroepeerd bij AVI 0 is het oorspronkelijke verhaal moeilijk te herkennen. De prenten met enkele losse woorden lopen niet bepaald over van duidelijkheid. De jury vraagt zich af welke functie het woord 'raap' heeft in het verhaal over de wolf en de zeven geitjes. En waarom heeft de auteur de meel uit het sprookje in room veranderd? Aan de begrijpelijkheid verandert deze wijziging in elk geval niets ten goede. Bij een hoger AVI-niveau worden de zinnen langer en het lettertype kleiner. De auteur kan hierdoor meer tekst kwijt, zodat het verhaal beter te volgen is. Maar ook hier maakt de auteur vreemde keuzes. Waarom zijn de namen uit het oude verhaal over Piggelmee en zijn vrouw veranderd in het vlakke (of saaie) Mies en Koos?

Vormgeving

De tekst is in een duidelijke letter weergegeven. De veelvuldige illustraties ogen kunstig. De verhalen in AVI 0 hebben veel weg van een strip door de vierkante illustraties naast en onder elkaar, met daartussen een paar woorden tekst. Het boek als geheel ziet er verzorgd uit.

Titel **...die dag toen de tsunami kwam**
Auteur Hijltje Vink
Illustraties Diny van de Lustgraaf
Uitgever De Banier
ISBN 90 336 2835 x

Juryoordeel

- Inhoud* Dit verhalende prentenboekje lijkt in opzet, uitvoering en stijl sterk op de eerdere boeken van Hijltje Vink. De zinnen zijn over het algemeen kort, vaak enkelvoudig, maar hebben een enorme zeggingskracht om de gevolgen van de ramp, die de mensen van het ene op het andere moment trof, te beschrijven.
- De hoofdpersoon Chai raakt zijn vader, zijn beste vriendje en een aantal klasgenoten kwijt door de verwoestende tsunami in 2004. Het verhaal wordt verteld door de bij Nong Beegée, die alles heeft gezien. Het is aardig om de expressie van Nong Beegée te volgen: hij is op elke bladzijde aanwezig. Eerst kijkt hij vrolijk als hij rondvliegt en Chai in zijn dagelijkse, onbezorgde leven volgt. Maar dan komt de watermassa, die alles op zijn kop zet. Nong Beegée slaat zijn handjes voor zijn mond of voor zijn oren om de ontzetting en verbijstering uit te drukken. Toch lukt het hem op de laatste bladzijde weer iets van een glimlach op zijn gezicht te toveren, als het herstel op gang gekomen is.
- De schrijfster heeft ervoor gekozen de bij het verhaal te laten vertellen, omdat Chai het leed het liefste vergeet en er niet over kan en wil praten. Zeker verdedigbaar, maar die keus blijkt ook een nadeel te hebben. Nong Beegées verhaal dreigt over het hoofd van de lezer heen te gaan, hem te weinig te raken. De lezer ziet alles vanuit Nongs perspectief, maar hoe Chai het hele gebeuren ten diepste ervaart, blijft voor hem verborgen. Vinks boekje vertelt een universeel verhaal over alle kinderen uit het rampgebied, die zo getraumatiseerd zijn. Toch heeft het een perspectiefvol slot: hoewel de tsunami het leven ingrijpend heeft veranderd, zal er een dag komen 'waarop iedereen weer bijna net zo gelukkig is als toen.'
- Als het verhaal afgelopen is, volgt er een inleefspel met allerlei opdrachten, waarbij het verwerkingsproces van zwaar leed en verdriet in alle fases aan bod komt. Dit kan heel goed gebruikt worden op basisscholen als bepaalde wereldoriënterende thema's aan de orde worden gesteld.
- Taal en stijl* De meeste zinnen zijn in de tegenwoordige tijd geschreven en kennen een eenvoudige opbouw, die een zekere soberheid uitstraalt. Wat dat betreft is de stijl enigszins vergelijkbaar met de stijl van Marga Minco's boeken over de Tweede Wereldoorlog. Sommige taalvondsten springen eruit door hun originaliteit en haast filosofische kijk op gewone dingen, bijvoorbeeld 'teruglopen naar gisteren' om vooruit te kunnen weten 'wat er vandaag gaat gebeuren.'
- Vormgeving* Dit boekje van klein formaat heeft paginavullende illustraties. De tekst is veelal afgedrukt in de zee, de lucht, op de bomen of muren uit de prent. Dat kan lastig zijn voor leeszwakke kinderen, maar het zorgt wel voor de onlosmakelijke verbondenheid van prent en tekst bij dit verhaal. De emoties, de zintuiglijke ervaringen (lawaai, stank, verdriet, herinnering) zijn doeltreffend weergegeven in de herkenbare stijl van de illustrator.

Titel **Daar is mama!**
Auteur Marianne Witvliet
Illustraties Mark Janssen
Uitgever Mozaïek Junior
ISBN 90 239 9196 6

Juryoordeel

Inhoud

Lotje, een eigenwijs en onafhankelijk peutertje, is boos. Ze mag haar nieuwe laarsjes niet aan en loopt daarom van huis. Gaandeweg het verhaal wordt steeds duidelijker dat het meisje haar moeder helemaal niet kan missen. Ze koestert haar boosheid en verbijt haar heimwee door afhoudend te reageren als iets of iemand haar aan haar moeder herinnert.

Dat is een mooie manier om Lotjes gevoelens duidelijk te maken. Het is dan ook overbodig Lotjes boosheid en opkomende heimwee nog te expliciteren met zinnen als: 'Lotje wil niet aan mama denken' en 'Ze wil geen meneer die vragen stelt over mama.'

Lotjes dwarse karakter zal bij kleuters herkenning oproepen. Opvallend is dat volwassenen in het boek niet altijd lief en aardig zijn. 'Dan moet je het zelf maar weten', zegt een mevrouw als Lotje haar hulpaanbod afslaat.

Volwassen lezers zien de afloop van het verhaal al snel aankomen. Ze voelen het heimwee groter worden. Bovendien staat drie keer in de tekst dat Lotje linksaf slaat. Voor een peuter zal die term nog erg moeilijk zijn.

Het onderwerp van het verhaal doet denken aan het prentenboekje *Ik wil die* van Imme Dros en Harrie Geelen.

Taal en stijl

Daar is mama! is tekstueel niet altijd even sterk. Het boek begint veelbelovend, valt meteen met de deur in huis: 'Lotje is boos. Ze wil haar nieuwe, rode laarsjes aan.' Daarna slaat direct traagheid toe: 'Mama vindt het niet goed. 'Doe de blauwe aan,' zegt ze. Lotje doet stiekem de rode, nieuwe laarsjes aan.' Witvliet gebruikt soms veel woorden om weinig te zeggen.

Vormgeving

De illustrator heeft veel kleuren gebruikt wat het boek een gezellige uitstraling geeft. De strakke lijnen van de grote kleurvakken die de tekenaar vaak gebruikt bieden tegenwicht.

Het lijkt alsof de illustrator niet heeft kunnen kiezen of Lotje in een stad of in een dorp woont. De ene keer tonen de platen een plattelandstafereel, een andere keer een typische stedelijke omgeving. Dat is niet erg realistisch.

De platen weerspiegelen de gemoedsgesteldheid van Lotje soms nauwkeurig (zo zit ze stijf met haar armen over elkaar op een stoel als ze kwaad is op haar moeder), maar evenzoveel keren zijn ze uitdrukkingloos met weinig dynamiek.

De platen hebben vaak speelse accenten zoals de poes die Lotje steeds volgt en loert op de hondenriem die Lotje achter zich aan sleept. Of een vogeltje dat op de snuit van een schaap is neergestreken. Helaas geven de tekeningen niet altijd de kern van de tekst weer. Als Lotje volgens de tekst allerlei dieren langsloopt en ze gedag zegt, verwacht je als lezer die gebeurtenis op de tekening te zien. Maar nee, daar is Lotje de dieren al een eind gepasseerd.

De overige boeken: categorie 9-14 jaar

<i>Titel</i>	Brieven met een luchtje
<i>Auteur</i>	Ans van den Berg
<i>Illustraties</i>	Roelof van der Schans (omslag)
<i>Uitgever</i>	Columbus
<i>ISBN</i>	90 8543 047 X

Juryoordeel

Inhoud

Brieven met een luchtje is een avonturenroman met spanning, actie en een vleugje romantiek. Lucas merkt op school dat Carina, het leukste meisje van de klas, iets voor hem verborgen houdt. Ze reageert vaak vreemd en daar wil hij meer van weten. Zo ontdekt hij, na allerhande omzwervingen en vreemde –ook nachtelijke– avonturen dat klasgenoot Alexander haar anoniem onder druk zet en op een slinkse manier de parfumerie van haar vader besteeft. 's Nachts legt Alexander dreigbrieven neer waarop Carina parfumflesjes moet neerleggen. Die boodschappen zijn voor het meisje zo beangstigend omdat er juist in haar woonplaats een collega van haar vader, ook drogist, is vermoord. De zoektocht naar de dader kost Lucas door een misverstand bijna de vriendschap met een van zijn vrienden, maar uiteindelijk komt alles op zijn pootjes terecht. Al is het alleen al omdat hij Carina's vriendschap heeft gewonnen.

De gebeurtenissen in het verhaal volgen elkaar snel op, dit had meer uitgediept kunnen worden.

Van den Berg heeft geprobeerd de karakters uit te werken, maar slaagt hier slechts ten dele in. Zo is Alexander vooral een criminele treiterkop en Carina het slachtoffer.

Het verschil tussen de moeder van Lucas' vriend Siem en zijn eigen moeder is aardig beschreven. Die van Siem is een huiselijk figuur, die een pleegkind heeft en gezelligheid in huis brengt. Bij Lucas thuis draait het meer om werk en hoge opleidingen.

De jury vindt de meerdere betekenissen van het woord 'geur' die in het boek voorkomen te gekunsteld. Aan het eind van het boek haalt de auteur er een variant bij, die nadrukkelijk nodig is om de christelijke moraal 'mooi' in te passen in het thema: de moeder van Lucas heeft het over de juiste 'geur verspreiden'. Knap gevonden, maar storend door de gemaktheid.

Het boek doet qua thema, de combinatie van misdaad en parfum, denken aan *Das Parfum* van Patrick Süskind. Dat boek zou wel eens als eerste inspiratiebron gediend kunnen hebben.

Taal en stijl

Het boek had dunner kunnen zijn als de auteur of de redacteur overbodige woorden en zinsneden had geschraapt. Een voorbeeld: "Waar is David?' vraagt hij. [Lukas] Mevrouw Post zucht even. 'Die is een dagje naar zijn moeder. Dat was afgesproken."

Uit de woordkeus ('zucht') is overduidelijk dat mevrouw Post dit niet leuk vindt. Maar niet volgens de auteur, die vervolgt:

'Lucas hoort aan haar stem en de woorden die ze gebruikt dat ze niet enthousiast is.'

Ook gebruikt Van den Berg opvallend veel het woordje 'hij'.

Door deze overdaad ontkracht de auteur de sterke passages:

'Ze moet de woorden vanbinnen een duwtje geven voordat ze ze uitgesproken krijgt, maar dan zegt ze: 'Mam, ik heb er weer zin in...''

Van Den Berg had moeiteloos na 'geven' kunnen stoppen en dan het citaat laten beginnen.

Kortom, na een schrapsessie zouden de overblijvende, soms wonderlijk poëtische zinnen beter tot hun recht zijn gekomen.

Vormgeving

Het duistere omslag doet mysterieus aan en past daarmee bij het verhaal. De twee forse getekende, haast fotografische gezichten in combinatie met de strakke, felgele letters zorgen voor een moderne uitstraling.

Titel **Anders dan je denkt**
Auteur Nettie Dees
Illustraties Nynke Talsma (omslag)
Uitgever Callenbach
ISBN 90 266 1368 5

Juryoordeel

Inhoud *Anders dan je denkt* is een persoonlijk verslag van Femke. Ze verhuist van Rotterdam naar Deventer en laat haar beste vriendin Annemiek achter. Hoewel de verhuizing haar in eerste instantie alleen maar spannend lijkt, valt het bij nader inzien erg tegen. Ze mist haar vriendin, de klas is niet zo vertrouwd en er gebeuren vervelende dingen. Femke merkt dat je niet zomaar een nieuwe vriendin vindt. Ze leert ook dat vriendschap iets bijzonders is, iets wat zeker niet te koop is. En uiteindelijk ontdekt ze dat een meisje, waarvan ze het eerst niet dacht, tóch haar vriendin kan zijn. Veel motieven spelen in dit verhaal door elkaar. De verhuizing, het leren kennen van nieuwe klasgenoten, het verdwijnen van allerlei persoonlijke spulletjes uit de klas, het afwachten of je een meisje uit je klas wel kunt vertrouwen, het stelen door Henriët en Femke zelf. Beter had de auteur één thema kunnen uitwerken. De titel *Anders dan je denkt* doet enigszins sentimenteel aan. Het zou jammer zijn wanneer dit boek in de boekhandel zou blijven liggen uit angst om een oubollige tranentrekker te kopen. Elementen als respect, vertrouwen en eerlijk zijn, komen nadrukkelijk aan de orde in Dees' verhaal, onder andere aan de hand van het bijbelverhaal over Daniël. Zo zegt Henriët, als ze haar excuses aan Femke aanbiedt: 'Het kwam door het verhaal van Daniël. Ik had er ineens genoeg van om oneerlijk te zijn.'

Taal en stijl *Anders dan je denkt* is geschreven in de ikvorm. Het verhaal begint en eindigt met een brief van hoofdpersoon Femke aan de lezer. Daardoor lijkt het verhaal net een persoonlijke brief. Sommige juryleden vonden deze aanpak geforceerd overkomen. Om gevoelens van personages te beschrijven maakt Dees gebruik van gebeurtenissen in de omgeving. Zo zegt Femke, als ze een schildpadje ziet dat zich heeft ingegraven: 'Ik had me zelf ook wel willen verstopen.' Het is een verdienste van de auteur dat ze zo'n krachtige zin niet afvlakt door er uitleggerig iets achter te zetten als: ik voelde me helemaal niet thuis op school. Veel collega-auteurs vallen in die valkuil. Femke maakt in het verhaal zeer regelmatig speciale huppelpasjes. Deze pasjes roepen eerder vragen op dan dat ze iets toevoegen aan het verhaal. Ook de bedoeling van de 'bepaalde vragen' die Femke 'bij de andere moeilijke vragen in haar hoofd bewaart' is niet helemaal duidelijk. Femke heeft het er diverse malen over, maar kennelijk blijven ze voor altijd in haar hoofd zitten, want de auteur komt daar (bewust?) niet meer op terug.

Vormgeving Het omslag is kleurrijk en verzorgd. Overduidelijk blijkt uit het kleurgebruik en andere details dat *Anders dan je denkt* een echt meisjesboek is.

Titel **In het donker van de eclips**
Auteur Jan van den Dool
Illustraties Margreet de Bruin
Uitgever Kwintessens Uitgevers
ISBN 90 5788 1705

Juryoordeel

Inhoud

Thijs en Robert zijn broers. Robert heeft een handicap en zit in een rolstoel. De twee jongens zijn in het dorp op de middag dat er een zonsverduistering te zien zal zijn. Terwijl iedereen geconcentreerd naar de zonsverduistering kijkt, wordt er een bank beroofd. Het was Thijs al opgevallen dat er een man met een integraalhelm naast de bank stond, die geen interesse toonde in de zonsverduistering.

Na de zonsverduistering blijkt de man de bank uit te komen en weg te rijden op een brommer. Thijs gaat er achteraan en Robert neemt poolshoogte in de bank. Door snelle acties, slim speurwerk en vasthoudendheid komen de broers erachter hoe de vork in de steel zit en wie de daders zijn.

Robert ergert zich groen en geel aan de agenten, die hem vanwege zijn handicap voortdurend over het hoofd zien en hun vragen alleen aan Thijs stellen. De auteur heeft met dit boek een stevige boodschap willen doorgeven: het is onrechtvaardig wanneer een jongen vanwege zijn handicap niet serieus wordt genomen. Die boodschap wordt zo nadrukkelijk gebracht dat die ergernis kan gaan oproepen.

In het donker van de eclips is een onvervalst actieboek met overdadig veel toevallige elementen, die overigens de doelgroep wel zullen aanspreken. Dat de politie zich zo afhankelijk opstelt ten opzichte van twee jongens en hen bij het recherchewerk betreft, is ongeloofwaardig. Diverse details in het verhaal lijken wel erg gemakkelijk bedacht: de doos met de dvd-speler, waarin het gestolen geld zit (afgekeken van de Zwolse diamantrover Dennis, die diamanten vervoerde in een magnetrondoos), de zogenaamd slimme list waarmee de jongens twee gratis ijsje bemachtigen en de flauwe woordspelingen 'mevrouw Serpenticio', commissaris Baas en bankdirecteur Daalder.

Taal en stijl

De dialogen zijn soms aardig, soms zit de vaart erin, maar helaas lukt het de auteur niet dit lang vol te houden. Sommige zinnen zijn hinderlijk populair: 'racen we finaal voorbij.'

Het is jammer dat de auteur niet de ingeburgerde term 'rolstoel' gebruikt. In plaats daarvan behelpt hij zich met de achterhaalde termen 'invalidenwagen', 'driewieler' en 'wagen'. Het boek doet aan als een ouderwets jongensboek. Het gebruik van een computer bij het speurwerk is niet voldoende om een verhaal modern en eigentijds te maken.

Vormgeving

Deel uit de serie Leesladder, een serie ten behoeve van het basisonderwijs. De tekst is gedrukt op mooi, stevig papier. De lay-out is rustig, eenvoudig en duidelijk, met veel wit op de bladzijde.

Titel **Daan durft**
Auteur Evelien van Dort
Illustraties Irene Goede
Uitgever Kwintessens Uitgevers
ISBN 90 5788 173-X

Juryoordeel

Inhoud

De titel *Daan durft* laat zien dat het boek gaat over een jongen die iets moet overwinnen om sterker in het leven te staan. *Daan durft* is een realistisch jeugdboek met als thema's school en pestgedrag.

Daan, acht jaar, woont met zijn vader, moeder en zus Laura boven de groentezaak van zijn ouders. Hij is een onzekere, verlegen jongen die af en toe stottert. Zijn vader en moeder hebben het erg druk met de zaak en kunnen aan hun kinderen niet altijd de aandacht geven die ze nodig hebben. Ook kan het gezin niet op vakantie. Daan voelt zich ook nog eens buiten de boot vallen omdat andere kinderen vleeswaren mee op hun brood krijgen, en hij niet.

Door al deze dingen wordt Daan onzeker en voelt hij zich anders dan leeftijdsgenootjes. Op een avond is Daan weg: een lange zoektocht door zijn ouders en juf Els brengt hen uiteindelijk bij het huisje op het schoolplein. Daar trekt Daan zich vaak terug, om niet in contact te hoeven zijn met de kinderen die hem pesten.

Juf Els spreekt met Daans ouders en regelt dat Daan op een hond mag passen van een mevrouw die voor onbepaalde tijd op reis gaat. Daan kan zo zijn gevoelens kwijt. Ook hervindt hij zijn zelfvertrouwen tijdens een kindercircus van de school, waar hij als berentemmer de show steelt.

Daan durft is een onopvallend verhaal met een tamelijk voorspelbaar verloop: een schuchtere jongen die gepest wordt, wordt de held van de klas. De zorg voor een huisdier ter compensatie van gebrek aan vrienden is ook een gegeven dat in veel kinderboeken is uitgewerkt.

Taal en stijl

Het taalgebruik is eenvoudig, afgestemd op beginnende lezers. Het verhaal is geschreven in een prettig leesbare stijl.

Vormgeving

De ouderwetse kinderwagen en lantaarnpaal op het omslag suggereren een ander tijdperk dan waarin het verhaal zich daadwerkelijk afspeelt. De zwart-wit illustraties in het boek zijn van een gemiddelde kwaliteit. Het boek is gedrukt op hoogwaardig papier en ziet er verzorgd uit.

Titel **Kind van de oorlog**
Auteur Anne de Graaf
Illustraties Roelof van der Schans (omslag)
Uitgever Columbus
ISBN 90 8543 044 5

Juryoordeel

Inhoud

Kind van de oorlog is een realistisch, intercultureel jeugdboek over twee kindsoldaten in Liberia. Het is het tweede deel in de serie *WWKidz*, een initiatief van de uitgever en een aantal christelijke hulpverleningsorganisaties. Dat stempelt ook het karakter van het boek: deels informatief doordat achterin twintig pagina's zijn opgenomen met achtergronden. De schrijfster nodigt in haar voorwoord de lezers uit met alle zintuigen van het lichaam dit verhaal op te nemen, om enigszins in de schoenen van een kindsoldaat te staan. Het verhaal speelt zich af in en om Monrovia, waar een burgeroorlog heerst. Kinderen worden geronseld door rebellen en gedwongen mee te doen in de gewapende strijd tegen landgenoten.

Liberia een land is dat niet gekoloniseerd is, maar in de 19^e eeuw door Amerikaanse slaven uit het Caribische gebied werd overheerst. Zij voerden een schrikbewind en er is veel animositeit tussen de verschillende groepen en stammen.

Hoofdpersonen zijn Lucky (8) en zijn zus Nopi (10). Ze wonen met hun ouders en oma in een armoedig huisje. Vader is diamantzoeker.

De twee kinderen zijn op school wanneer de overval door de rebellen komt. Nopi wordt half bewusteloos geslagen en verliest haar gehoor. Ze krijgen een training tot kindsoldaat en worden gedwongen anderen te vermoorden. Lucky heeft een keer een klein kind moeten doden en draagt dat zijn hele leven met zich mee. Nopi weet te ontvluchten en sluit zich aan bij een groep vluchtelingen. Uiteindelijk keert ze terug in haar woonplaats en vindt ze haar ouders terug. Niet erg waarschijnlijk, maar de auteur heeft aangegeven het verhaal vanwege haar doelgroep niet te zwaar te willen maken.

Dank zij de Verenigde Naties en maatschappelijk werkers lukt het Nopi's familie een nieuw bestaan op te bouwen. Maar de sporen van het verleden blijken onuitwisbaar.

Overigens laat de schrijfster de kinderen, vooral Nopi, meermaals optekenen dat zij dankzij God nog in leven zijn.

Kind van de oorlog had veel meer impact kunnen hebben, als de auteur de gedachtewereld van de kinderen en de ontberingen die zij lijden nauwkeuriger had uitgewerkt. Ook over details had beter moeten worden nagedacht. Als lezer moet je immers maar net weten dat voetbal voor Liberiaanse jongens ontzettend belangrijk is. Anders begrijp je niets van die grote aandacht voor sport in een verder dieptrieste en gruwelijke wereld.

Taal en stijl

Kind van de oorlog is door beide kinderen in de ikvorm geschreven: als Lucky zijn impressies weergeeft is het in gewone letters, komt Nopi aan het woord dan staat het cursief weergegeven. Overigens schrijft Lucky zijn verhaal voor James, een jeugdvriend van hem die er bewust voor kiest door te blijven vechten, tot verdriet van Lucky.

Soms spreekt de schrijfster via de hoofdpersonen rechtstreeks de lezer aan door te vragen of hij of zij een hekel heeft aan de leraar, of niet tevreden is over wat je moet eten. Dat komt te moraliserend over. Het boek handelt over een zeer indringende problematiek, maar wil het hart maar niet raken. De verhaallijn ontbreekt, doordat er steeds losse

fragmenten worden beschreven. Op die manier komt er nauwelijks spanning in het boek, ondanks de zeer heftige en intense materie. Een mogelijke oorzaak is het steeds wisselende perspectief. De lezer leert geen van de kinderen tot in het wezen kennen. Het hele verhaal had meer in de diepte kunnen worden uitgewerkt, als de schrijfster een aaneengesloten verhaal had geschreven.

Vormgeving

De illustratie op het omslag is treffend: een kindsoldaat op de rug gezien, met daaromheen een waas van geheimzinnigheid. Het oog wijst waarschijnlijk op een persoon die veel meer oorlogsgeweld heeft gezien dan goed is voor een mens.

Het boek is opgebouwd uit vier delen met korte hoofdstukken. Doordat elk hoofdstuk op een nieuwe pagina begint, is er vrij veel wit tussen de teksten.

Titel **Jaloers**
Auteur Margriet de Graaf
Illustraties Irene Goede
Uitgever Callenbach
ISBN 90 266 1324 5

Juryoordeel

Inhoud

De titel zegt het al, dit boek gaat over jaloezie. Wat het boek origineel maakt is dat het thema wordt beschreven vanuit Nikki uit groep 7, enig kind van welgestelde ouders die allebei werken. Nikki krijgt regelmatig nieuwe spullen en nieuwe kleren. Haar ouders doen daar niet moeilijk over. Wil Nikki graag voetbalschoenen? 'Verstandig idee', zegt vader. Begrijpelijk, dat Nikki's klasgenoten jaloers op haar zijn. Maar ondertussen is Nikki zelf jaloers op Sterre die een eigen paard heeft. Vanwege hun werk zijn Nikki's ouders veel van huis. Nikki lijkt het niet erg te vinden, maar toch had De Graaf dit gegeven misschien nog wat meer kunnen uitwerken. Mandy's moeder kan dan niet altijd nieuwe kleren voor haar vijf kinderen kopen, maar misschien geeft ze hen wel niet-materiële dingen die Nikki thuis niet krijgt.

In *Jaloers* draait het vooral om de exclusieve jas die Nikki van haar moeder krijgt. Klasgenootje Mandy, die nooit nieuwe kleren krijgt maar altijd afdankertjes moet dragen, steelt de jas. Klasgenoot Luuk heeft dit zien gebeuren maar zegt niets. Hij begrijpt goed dat Mandy jaloers is. Uiteindelijk spreekt hij Mandy toch aan en brengt hij de jas bij Nikki terug. Haast ongeloofwaardig groot is Nikki's naastenliefde als ze daarop haar nieuwe jas aan Mandy schenkt.

Hier zou dit herkenbare verhaal over jaloezie, vergeving en naastenliefde af zijn. De boodschap 'het maakt helemaal niks uit wat voor kleding je draagt' klinkt duidelijk genoeg door het verhaal heen. In zinnen als: 'Het is goed dat Nikki niet alleen aan zichzelf denkt' en: 'Ze ziet de nood van een klasgenootje' en: 'Ze beseft dat niet alle kinderen het zo goed hebben als zijzelf' komt de boodschap van de auteur ook duidelijk naar voren.

Maar bovenop deze zinnen volgt nog een hoofdstuk met een duidelijk christelijk tintje. Mandy en Nikki gaan met Luuk mee naar de bijbelclub en besluiten dat ze meer over God willen horen. Zo krijgt het verhaal een wat minder realistisch en nogal zoet einde.

Taal en stijl

De Graaf schreef met *Jaloers* weer een vlot en levendig verhaal. Het is heel geschikt voor de beoogde lezers vanaf 8 jaar die kunnen lezen op AVI 6/7.

Een aantal keer in het verhaal wisselt het perspectief opvallend snel van Nikki naar Mandy of Luuk. Dat kan voor verwarring zorgen. Op de achterflap staat een klein foutje: Nikki zou 'enigst' kind zijn.

Vormgeving

De kleurrijke illustratie op de omslag past naadloos bij het verhaal. Nikki met haar nieuwe blauwe jas en op de achtergrond Mandy die wat jaloers omkijkt.

De tekst is uitgevoerd in een donkere, ronde schreefloze letter. De volle bladspiegel met tekst in tekstblokken wordt hier en daar onderbroken door losse illustraties van voorwerpen. Het geheel doet niet prettig en wat kinderachtig aan.

Titel **Vijf gestolen diamanten**
Auteur Roland Kalkman
Illustraties Adri Burghout
Uitgever Den Hertog
ISBN 90 331 1986 2

Juryoordeel

Inhoud

Een 16-jarige jongen, hij blijft in het hele boek naamloos, besluit op zijn eigen manier arme mensen te gaan helpen. Hij overvalt een juwelier, rooft vijf diamanten en verstopt ze bij een supermarkt in de goedkoopste levensmiddelen die er te vinden zijn.

De krant, de supermarkten en de ontvangers van de diamanten verdienen hieraan. De krant richt zelfs een fonds voor arme mensen op. Het lijkt erop dat de jongen zijn doel heeft bereikt.

Dan ontmaskert de politie de jongen tijdens een politierollenspel bij een beroepenmanifestatie op school. Een oma, die een diamant vond, onderzoekt zijn motieven en dringt er bij de politie op aan hem een tweede kans te geven.

Het is niet te hopen dat de auteur tieners op een idee brengt met dit verhaal. Hij lijkt deze mogelijkheid te willen ondervangen door de christelijke oma in het verhaal te brengen die de jongen haar boodschap van echte naastenliefde vertelt. Kalkman laat in het midden of de jongen die ook oppakt en perkt zijn moralisme daardoor zelf in. Het is jammer dat Kalkman een nogal stereotiepe sfeerbeschrijving levert van een asociale Antilliaan met een pitbull in een goedkope gehorige flat, die naar wiet ruikt. Dat is te gemakkelijk en te snel neergezet.

Door de onderwerpkeuze is het verhaal niet erg realistisch. Het lijkt er wat op dat Kalkman wil laten zien dat je, wanneer je iets stoms hebt gedaan, een tweede kans moet kunnen krijgen.

Taal en stijl

Het boek is spannend en grotendeels vlot geschreven. De hoofdpersoon krijgt van Kalkman geen naam, maar is steeds 'de jongen'. Daardoor blijft het een mysterieus personage.

De karakters in het boek zijn niet erg uitgewerkt en nogal stereotiep. De term 'winkelbediende' van de supermarkt klinkt wat ouderwets. Kalkman gebruikt ook eigentijdser woorden als 'lauw'.

Vormgeving

Op het omslag, dat eruit ziet als een echt jongensboek, worden bijna alle ingrediënten uit het verhaal getoond: zoals 'de jongen' kijkt in de verte, de oma staat met een diamant in haar hand, etc. De letters van de titel zijn in drie tekstgroottes afgedrukt, dit werkt onduidelijkheid in de hand. Illustrator Adri Burghout tekent bijna fotografische beelden.

Titel **Blind!**
Auteur Vrouwke Klapwijk
Illustraties Ivan & Ilia
Uitgever Callenbach
ISBN 90 266 1308 3

Juryoordeel

Inhoud *Blind!* draait om de tweeling Joram en Jeske en hun nieuwe buurjongen, de blinde Mark. Ze raken bevriend met elkaar en de tweeling helpt Mark te ontdekken wie hem dwarszitten. De karakters komen maar weinig los van het papier, zijn zwart-wit en doorgaans erg braaf. Vader en moeder zijn altijd goed, de tweeling is gehoorzaam met een groot rechtvaardigheidsgevoel en de vervelende puberzus Judith heeft verkeerde vrienden, pest Mark, maar komt wel tot inkeer. Mark is kalm en verstandig en vertelt veel over blinden en hun leefwereld. Dat is niet mooi in het verhaal verweven, maar er eenvoudigweg tussen gepropt. Klapwijk had het 'blindzijn' van Mark veel meer kunnen uitdiepen, als ze zich in haar thema's had beperkt. Nu nemen de problemen rond het pubergedrag van Judith een relatief grote plaats in beslag. Het boek vergunt de lezer op geen enkele wijze een kijkje in de gedachtewereld van een normale, blinde jongen. Het hele verhaal komt ouderwets over. Op de memorystick na kon dit hele verhaal ook jaren geleden gebeurd zijn. Het christelijk geloof hangt er in het verhaal maar een beetje bij. 'Zou je niet eerst beginnen?' vraagt moeder aan Judith als ze dat voor de maaltijd vergeet. Waarop haar dochter keurig gehoorzaamt.

Taal en stijl Mark gebruikt vaak betuttelende taal. Dat lijkt niet logisch voor een jongen van achttien. Of zou de auteur denken dat een blinde jongere anders praat dan eentje die geen gezichtsbeperking heeft? Het woordgebruik van Mark ondermijnt het doel waar het boekje voor geschreven lijkt te zijn: laten zien dat blinde mensen ook gewone mensen zijn.

'Ik kan niet zien, Joram,' zegt Mark rustig.

'Heeft er wel eens iemand iets over blindengeleidehonden verteld?

(...) Hier ligt een mooie taak voor jullie', zegt Mark.

Het woordpalet van de schrijver is niet erg breed. Zo zijn er nogal wat brommers in het boek: de keren dat er "bromde hij" of "bromde zij" te lezen is, zijn veelvuldig.

Het grapje 'Zoiets gebeurt in het echt niet, alleen in boeken' is in spannende boeken inmiddels zo vaak gebruikt, dat een auteur die streeft naar originaliteit er alles aan zal doen dat te vermijden.

In het boek staan enkele inhoudelijke slordigheden. Eén daarvan gaat blindengeleidehond Zora aan, een vrouwtje. Toch doet ze in het boek 'een lange plas tegen de zijkant van de boom.'

En een spellingsfout die de redactie of corrector er echt had moeten uithalen, is 'zwaarder geschudt'. Verspreid door het boek springen meer tekstuele slordigheden in het oog.

Vormgeving De tekeningen doen ouderwets aan. Dat komt onder meer door de soms harkkerige personen, en de kinderachtige, simplistische weergave van emoties. Daarnaast klopt de illustratie op bladzijde 10 niet. De tekenaar beeldt het huis hier anders af dan de auteur het beschrijft. De dakkapel, slaapkamer van Jeske, zit niet aan de voorkant van het huis, maar aan de achterkant.

Titel **Het geheim van de tempelridder**
Auteur Henk Koesveld
Illustraties Walter Donker (omslag)
Uitgever De Vuurbaak
ISBN 90 5560 345 7

Juryoordeel

Inhoud

Henk Koesveld schreef een spannend verhaal over een origineel onderwerp uit de 14e eeuw: de tempelridders. *Het geheim van de tempelridders* is een dik boek. Daarom is het een prestatie van Koesveld dat het verhaal tot het eind toe spannend blijft.

Robbert, zoon van de woudmeester, en Etienne, zoon van de burchtheer groeien gezamenlijk op. Etienne zal later zijn vader opvolgen, maar heeft daar als kind al moeite mee. Hij houdt niet van vechten, is zachtmoedig van karakter en houdt meer van dieren. Robbert is meer het stoere type, wat steviger, een leiderstype. De moeder van Etienne en de vader van Isolde, een vriendin van Robbert, houden vast aan de maatschappelijke verwachting van die tijd: Etienne moet en zal ridder worden en de vader van Isolde wil zijn dochter in het klooster hebben door het ontbreken van de juiste huwelijkskandidaat van haar stand. De kinderen daarentegen willen zich niet schikken in hun vooraf door hun stand opgelegde rol, waarmee ze moderne trekjes vertonen. Uiteindelijk gebeurt het ongedachte: Robbert ontvangt de ridderslag, waardoor hij de hand van Isolde kan vragen.

Op de burcht verschijnen een troubadour en een monnik. Beiden brengen slecht nieuws. De tempelridders, ooit de aanvoerders van de kruistochten, worden door koning Filips gearresteerd. De koning is uit op hun geld. Een korte periode later verleent de burchtheer onwetend onderdak aan een tempelier incognito. Helaas lekt dit uit en deze moet vluchten. De tempelier geeft de beide jongens een geheime opdracht mee.

Koesveld geeft een uitgebreid tijdsbeeld van een roerige tijd, de maatschappij wordt voldoende complex beschreven.

De rol van Raas (wapenmeester) en Jacobus (onderwijzer) worden herkenbaar en als kinderen van hun tijd weergegeven. De beschreven tijd is een afsluiting van de tijd van de kruistochten, de macht van de kerk is groot.

Koesveld beschrijft een zonde van alle tijden: het hebben van macht en hebzucht. De paus en de koning gaan voor het geld van de Tempeliers, tegelijk is men bang voor de macht van de Tempeliers.

Taal en stijl

Hoewel het verhaal tot het eind toe spannend blijft, is het geheel een opeenstapeling van gebeurtenissen met erg veel weetjes en feitelijkheden in het verhaal. Het taalgebruik komt ouwelijk over. De karakters zijn soms geloofwaardig, soms stereotiep. Het is tamelijk voorspelbaar wat ze gaan doen of zeggen.

Vormgeving

Na *De Kleurvogel* is dit het tweede boek van Koesveld waarvan het omslag door Walter Donker is geïllustreerd. De vorige titels van Koesveld zijn door Jaap Kramer getekend. Donker maakte een aantrekkelijke illustratie van twee ridders te paard, mooi aansluitend bij het verhaal. De lay-out, het lettertype en de bladspiegel zijn verzorgd en goed leesbaar.

Titel **De bestorming van de Bastille**
Auteur Riny van der Mark
Illustraties Rob de Lange (omslag)
Uitgever Den Hertog
ISBN 90 331 1988 9

Juryoordeel

Inhoud Vanuit het oogpunt van boerenzoon Lazare wordt in deze historische jeugdroman een beeld geschetst van Frankrijk ten tijde van de bestorming van de Bastille in 1789. De vader van Lazare pacht een boerderijtje van een rijke edelman. Als keer op keer de oogsten mislukken dreigt er armoede en honger. De adel dwingt de boerenbevolking tot steeds hogere belastingen. Omdat die dat niet kan opbrengen komt er opstand. De vader van Lazare overlijdt, nadat zijn eigen wanhoop hem tijdens een onwaarschijnlijk hevige hagelbui naar buiten drijft. Zwaargewond brengt Lazare hem naar de monniken, waar hij sterft. De jongen blijft alleen over en vertrekt naar Parijs waar hij werk vindt in een herberg. Die blijkt een verzamelplaats voor patriotten en zo raakt Lazare verzeild in hun vrijheidsstrijd die zich richt tegen de wrede aristocratie en de corrupte geestelijkheid. Hij ziet de revolutie zich voor zijn ogen afspelen. Zo krijgt de auteur van *De bestorming van de Bastille* de kans om door de monden van de door hem op het toneel gebrachte Parijse sujetten deze beruchte tijd uit de Franse geschiedenis te vertellen.

Taal en stijl Overduidelijk poogt Van der Mark de gebeurtenissen spannend te beschrijven en een enkele keer lukt dat bijna. Toch blijft het boek grotendeels steken in de stijl van een ouderwets jongensboek dat bol staat van de vechtersbazen en andere zwart-wit karakters. Mede daardoor komt het verhaal niet van het papier los en blijft het bij op zichzelf staande voorvallen met veel rumoer en geweld. Gevoelens worden amper beschreven, de zaak staat centraal. Het boek is verder niet vrij van uitleggerij. Wat ook opvalt: er wordt weliswaar veel geschreeuwd, gegild en geduwd, maar echt levendig wordt het allemaal niet. Een dronkenschap wordt kort beschreven maar dat daarbij bijvoorbeeld ook wel eens een meid in de billen werd geknepen (of erger) is in dit boek ondenkbaar. Het boek leest per saldo niet erg vlotjes weg. Misschien kan de auteur zijn voordeel behalen door kennis te nemen van de twee historische romans die auteur Rob Ruggenberg de laatste jaren heeft geschreven en hoe hij het dagelijkse leven in vroegere tijden beschrijft. *De bestorming van de Bastille* is gelukkig wel in de tegenwoordige tijd geschreven. Van der Mark valt met zijn uitdrukkingen soms in herhalingen, zoals op blz. 85 en 96 met 'toetert iemand in zijn oor' en 'toetert Lazare in Manons oor.' Hoofdpersoon Lazare broemt wel erg veel als de auteur hem weer iets laat zeggen. De jury betwijfelt het of in het jaar 1789 het woord 'produceren' al in zwang was. Er zijn veel onrealistische dialogen die te netjes, te afstandelijk en te 'volledig' zijn – geen spreektaal, laat staan straattaal.

Vormgeving Het boek heeft een weinig spannende lay-out. De cover laat zien dat dit een echt jongensboek is. Lazare staat afgebeeld met een manhaftige maar eerlijke blik in zijn ogen – de Franse vlag in zijn knuisten geklemd. Die Franse driekleur dient ook als achtergrond en zelfs als opvulling van de betiteling. Wel wat stijfjes getekend.

Titel **ff wachtuh**
Auteur Hans Mijnders
Illustraties Magda van Tilburg
Uitgever Columbus
ISBN 90 8543 033 x

Juryoordeel

Inhoud *ff wachtuh* is een verhaal over de twee vriendinnen Anne-Fleur en Corien. Beiden zitten in groep 8. Anne-Fleur is eigenlijk wel een beetje verliefd op Thijs, die dat natuurlijk niet mag weten. 's Avonds msn-en ze vaak met andere klasgenoten. Dat gaat goed totdat Manon ertussen komt. Manon is jaloers op Anne-Fleur en haar vriendschap met Corien. Ze probeert met succes een wig tussen hen te drijven. Het msn-en is daardoor verre van leuk geworden. Anne-Fleur krijgt allerlei nare berichten van Manon, die haar zelfs bedreigt, en wordt daar op den duur zelfs ziek van. Ze betreft haar moeder niet bij haar problemen die daardoor langer doorgaan dan nodig is. Dit is vaak een reëel gegeven bij dit soort pesterijen. Uiteindelijk komen de pesterijen ook bij Corien aan het licht en dan blijkt dat ook zij bang was om gepest te gaan worden en daarom de geforceerde vriendschap in stand liet houden en zich liet paaien door Manon. Ook dit zal vaak voorkomen bij meisjes in deze leeftijdscategorie. Samen stappen ze dan naar Manon die zich poogt te verdedigen door te zeggen dat het maar een grapje was. Maar de vriendinnen dienen haar van repliek en Manon blijft met een mond vol tanden achter als de twee vriendinnen weer naar huis fietsen. Pas dan komt de christelijke vergevingsgezindheid om de hoek kijken: Anne-Fleur krijgt medelijden met Manon die waarschijnlijk altijd maar alleen thuis zit. Dat laatste wordt verder niet uitgewerkt. Jammer dat het slot zo abrupt komt en het daarmee niet duidelijk wordt hoe het verder gaat met de relatie tussen Manon en de twee vriendinnen. Verder blijft ook de vraag hangen waarom Manon dit nu zo deed. Het thema van christelijke vergevingsgezindheid wordt besproken op de laatste bladzijden van het boek. Dat had beter en meer geïntegreerd gekund. Positief is dat de in het boek behandelde actuele thema's pesten en jaloersheid hiermee opnieuw onder de aandacht komen.

Taal en stijl De auteur hanteert een vlotte schrijfstijl waarmee hij aansluit bij de stijl van Carry Slee. Ook de thematiek van beide schrijvers komt overeen (problemen met vriendschappen, verliefdheden, schoolleven). Het gebruik van e-mailtjes in het verhaal werkt niet storend en is ook goed gedoseerd.

Vormgeving Het boek heeft een getekende cover gekregen, vol warme kleuren. De plaat roept eerder de sfeer van een sprookjesachtig meisjesboek op, dan van een verhaal over online pesterijen en een hip schoolfeest. Het binnenwerk van *ff wachtuh* bevat een vijftal zwart-wittekeningen. De e-mailteksten zijn cursief gedrukt en hebben een ander lettertype. Dit komt de leesbaarheid ten goede.

<i>Titel</i>	Actie
<i>Auteur</i>	Hans Mijnders
<i>Illustraties</i>	Kees van Scherpenzeel
<i>Uitgever</i>	Den Hertog
<i>ISBN</i>	90 331 1960 9

Juryoordeel

Inhoud

In dit tweede deel van Mijnders' serie over basisschool Het Kompas voeren alle klassen actie voor stichting HAAK (Hulp Aan Arme Kinderen). Zo'n onderwerp, gecombineerd met de ondernemende Fleur, Brigit, Dennis, Pascal en Nick uit groep 7, staat weer garant voor een hoop avontuur. Het thema is daarentegen niet erg origineel, zeker niet omdat Mijnders het in een eerder boek, *Lawaaisaus*, al uitwerkte. Het eerste hoofdstuk is een goede intro. Alle belangrijke informatie uit het voorgaande deel wordt de lezer aangereikt, in het verhaal verweven.

Mijnders doet in dit boek opnieuw z'n best aan te sluiten bij de hedendaagse samenleving - het valt soms haast teveel op. Nick vertelt volop over z'n wortels die in Suriname liggen, Pascal worstelt met de scheiding van zijn ouders. Zo'n thema is misschien uitgekauwd, maar de moeite die Pascal heeft met de verwerking is wel mooi uitgewerkt. Hij wordt nog dagelijks geconfronteerd met het gebeurde, door uitlatingen als: 'dat vragen we vanavond allemaal aan onze pa en ma'. Zijn vrienden vinden het wel weer tijd dat Pascal alles is vergeten. De personages hebben enkele overheersende karaktertrekken. Zo is Fleur een vrolijk, sociaal meisje, Nick een verliefde durfal die graag op de voorgrond treedt en Pascal wat schuchter. Verder kom je weinig over de kinderen te weten. Pascal komt op een gegeven moment onder een auto terecht, terwijl enkele van zijn vrienden toekijken, maar welk gevoel zij daarbij hebben blijft grotendeels in het vage. Spannend item in het verhaal is de diefstal van statiegeldbonnen, die groep 7 voor HAAK heeft verzameld. Dit geeft de auteur ruimte om wijze lessen door te geven. Dennis verdenkt Pascal van de diefstal, maar steeds hameren de meester en anderen erop dat beschuldigen zonder bewijs niet mag.

Taal en stijl

Het taalgebruik van de kinderen vertoont eigentijdse trekjes, maar blijft over het algemeen braaf. De onderlinge dialogen zijn meestal vlot en geloofwaardig. Dit zijn de sterkste stukjes tekst van Mijnders, hoewel negatieve uitzonderingen niet ontbreken.

Het krantenbericht dat een journalist schrijft na een bezoekje aan de school is een voorbeeld van je reinste baggerjournalistiek. Het lijkt eerder geschreven door een stel kinderen dan door een volwassene met veel schrijfervaring, zoals je van een journalist mag verwachten.

Vormgeving

De omslag van Kees van Scherpenzeel -bekend van Mijnders' boeken die bij Den Hertog uitkomen- is vrolijk en speels maar in de ogen van sommigen misschien een tikkeltje te kinderlijk.

<i>Titel</i>	De dag van de golven
<i>Auteur</i>	Corien Oranje
<i>Illustraties</i>	Roelof van der Schans
<i>Uitgever</i>	Columbus
<i>ISBN</i>	90 8543 042 9

Juryoordeel

Inhoud

De dag van de golven is het verhaal van Dewi en Yensi, twee vriendinnetjes die beiden in hun eigen huis overvallen worden door schokken van een aardbeving en daarna de tsunami. In het eerste deel van het verhaal maak je kennis met Dewi, Yensi en hun families. Het tweede deel beschrijft de ramp die zich voltrekt nadat, na de schokken van de aardbeving, het water stijgt en hoe Dewi dit beleeft. In het derde deel vindt Dewi haar familie op één zusje na terug. Yensi heeft alleen haar broer Agoes nog en wordt samen met hem opgenomen in het gezin van Dewi. De kinderen en hun ouders zoeken hun weg ná de tsunami en kampen met de waaromvraag. Was het de straf van Allah/God? Het einde is hoopvol: 'Het zal nooit meer worden zoals het was. Maar het zal goed worden.'

De karakters van de twee meisjes zijn goed beschreven. Duidelijk komt naar voren hoe ze ieder op eigen wijze met rouw en verdriet omgaan. Het informatieve karakter van het boek (serie WWkidz) blijkt onder andere wanneer de kinderen zich erover verbazen dat er ook kinderen zijn die gewoon drinkwater uit de kraan kunnen halen en hun was doen in drinkwater.

Atjeh is een islamitische gemeenschap. Oranje laat duidelijk zien hoe de mensen er met hun geloof omgaan. Met ijzeren discipline blijft de oproep tot gebed klinken, terwijl iedereen lijdt onder de gevolgen van de tsunami. Het komt wreed en keihard over dat de godsdienstige plichten doorgang moeten vinden – alsof er niets is gebeurd. Oranje noemt in haar dankwoord de islamiet Irev die nauwkeurig heeft meegelezen om te zien of haar godsdienst goed is weergegeven. Oranje bewijst met dit boek opnieuw dat zij geloofwaardig kan schrijven in humorvolle boeken én in verhalen over serieuze, ingrijpende onderwerpen.

Taal en stijl

Het veelvuldig gebruik van Indonesische woorden in het verhaal is soms storend. Oranje herhaalt de woorden gelukkig vaak in het Nederlands. De verklarende woordenlijst zit helaas niet helemaal achterin het boek, waardoor je een vinger tussen die bladzijden niet kunt missen of een boekenlegger nodig hebt.

Ook is een vraag waarom de auteur voor de titels van de drie delen Indonesische woorden heeft gebruikt. Het maakt het boek onnodig lastig te lezen. Oranje had de titels ook in de Nederlandse taal kunnen schrijven, met eventueel tussen haakjes de Indonesische vertaling. De auteur heeft zich goed ingeleefd in de manier van leven van de Indonesiërs en vertelt haar verhaal van binnenuit. Je voelt het afgrijzen en de angst bij het plotselinge stijgen van het water.

Oranje verstaat de kans om een drama onderkoeld te vertellen. 'Als Nova er nu ook nog zou zijn... Nee. Niet aan denken.'

Toch is het taalgebruik niet helemaal gevrijwaard van clichés: 'en dan ineens klinkt er een enorme klap.' Er wordt weinig gevarieerd met woorden, er gebeurt heel veel 'ineens'. (bijv. op blz. 34, 35, 36, 39, 40). Ook de glazen rinkelen meer dan eens.

Oranje beschrijft emoties veelal expliciet, bovendien regelmatig in dezelfde bewoordingen: 'Dewi zag tot haar ontzetting..(blz. 34), 'Een

shok van ontzetting gaat door haar heen' (blz. 40). Mooier zou geweest wanneer de auteur door het weergeven van gedrag emoties had beschreven.

Vormgeving

Het boek heeft een verzorgd, mooi gematteerd omslag met een ernstig kijkend meisje erop. Het boek is gebonden en heeft een prettige en overzichtelijke lay-out.

<i>Titel</i>	Een beetje apart
<i>Auteur</i>	Gerry Velema
<i>Illustraties</i>	Stien Huisman
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 1332 6

Juryoordeel

Inhoud

Rode draad in *Een beetje apart* is de familieproblematiek in het gezin waar Mila woont. De eerste zinnen van het verhaal schetsen de kern: "Waarom gaan we nooit meer naar oma Lichtje?" vraagt Mila. 'We hebben geen contact meer met haar', antwoordt haar moeder.' Hoofdpersoon Mila, een meisje met een sterk rechtvaardigheidsgevoel, kan zich niets meer van deze oma herinneren en vindt dat erg. Ze benijdt haar vriendje Melle die, door echtscheiding in de familiekring, wel acht oma's en opa's heeft. Als er een sponsorloop op school wordt georganiseerd staat Mila's besluit vast: oma Lichtje moet hiervan horen en een bijdrage geven. Ze polst eerst haar moeder, dan haar vader en krijgt steeds meer informatie los. Het blijkt dat haar vader gebroken heeft met zijn moeder uit onvrede over haar interpretatie van het geloof. Hij moest van alles, maar in zijn ogen leuke dingen zoals sporten op zondag mochten niet. Hoewel Mila's vader zijn dochter niet met de problemen wil belasten, legt hij het toch een beetje uit. Ook noemt hij dat hij haar meer vrijheid wil geven dan hij zelf in zijn jeugd heeft gekregen. Hij verbiedt Mila uitdrukkelijk bij haar oma op bezoek te gaan. Tegen alle afspraken in maken Mila en Melle een plan om toch een bezoek te brengen aan oma Lichtje. Na allerlei verwickelingen volgt er een onthullend, emotioneel gesprek tussen kleindochter en oma, waarbij oma erkent dat ze fouten heeft gemaakt in het verleden. Mila wordt de bruggenbouwer tussen de generaties. Oma gaat op bezoek bij hen thuis en vertelt haar zoon dat ze er spijt van heeft dat ze vroeger zo streng is geweest. Er volgt een hereniging, waardoor een aparte situatie in mum van tijd weer normaliseert. Daarmee is *Een beetje apart* een typisch Velemaboek, met trieste gebeurtenissen, vlotte kinderen en een niet altijd even geloofwaardig goed einde. De thematiek zal in talloze families te herkennen zijn. Aardig is het dat Velema het perspectief niet heeft neergelegd bij de gelovige oma, maar bij de 'afgedwaalde' zoon en met name zijn dochter. Dat zorgt er tegelijkertijd voor dat de sympathie bij Mila ligt en niet in eerste instantie bij haar godsdienstige oma, die in het eerste deel van het boek als erg star in de leer wordt neergezet.

Taal en stijl

Het boek is direct, vlot geschreven met veel ruimte voor (bijna psychologische) dialogen. De relatie tussen Mila en haar ouders is een relatie waarin veel ruimte is voor gesprek, maar de echte kracht van de dialogen is te vinden in de gesprekken tussen Mila en haar oma. Prettig leesbaar.

Vormgeving

Het omslag toont een collage van gezichten van de hoofdpersonen. Binnenin zijn zwart-witillustraties te zien.

<i>Titel</i>	Gebroken vogeltje
<i>Auteur</i>	Nellie Vermaat
<i>Illustraties</i>	Nynke Mare Talsma
<i>Uitgever</i>	De Banier
<i>ISBN</i>	90 336 2872 4

Juryoordeel

Inhoud *Gebroken vogeltje* is een realistisch jeugdboek over een onderwerp dat tot voor kort niet zo gemakkelijk bespreekbaar was, namelijk het leven met een psychisch zieke ouder. De moeder van Willemijn is schizofreen. Ze kan erg weinig verdragen van Willemijn en haar broertje. De buurvrouw (Loes) helpt veel en er is gezinshulp (Trudy). De zorgzame buurvrouw geeft aan Willemijn een cadeautje, een porseleinen vogeltje met een drinkbakje ervoor. Willemijn is er heel erg blij mee, maar op een dag is haar moeder zo ontregeld, dat ze het vogeltje oppakt en kapot smijt. Voor Willemijn is dit heel erg. Ze raapt de scherven op en legt ze boven op haar nachtkastje. Enige tijd later blijkt dat de gezinshulp de scherven heeft weggegooid. Ondanks de gebrokenheid was het Willemijn zeer dierbaar, dus ze gaat de vuilnisbak omkeren om alle zeven scherven weer op te zoeken. Dit is de kern van het verhaal: ondanks vlekken en gebrokenheid, zijn we waardevol en geliefd. Voor Willemijn is het erg moeilijk om op school over de thuissituatie te praten. Daarom verzint ze dat haar moeder dierenarts is en vaak op reis is. Aanvankelijk maakt dat indruk op een paar meisjes in de klas, maar uiteindelijk hebben zij het door en worden ze boos op Willemijn. Als Willemijns moeder wordt opgenomen, wordt de rol van de gezinshulp thuis groter. Uiteindelijk kan Willemijn het beter met haar vinden en geeft Trudy haar goede raad om het goed te maken met de vriendinnen. Dat lukt. In het boek komt het geloof op natuurlijke wijze naar voren. Bijvoorbeeld in de volgende passage: 'Na het eten vouwen ze hun handen. Willemijn luistert niet naar papa's gebed. 'Heere, laat ze alstublieft stoppen met pesten en maak mama beter. Amen', bidt ze.' Ook christelijke aspecten als omzien naar elkaar, open en eerlijk zijn, zijn door het verhaal heen verweven. Enkele juryleden vonden het gemak waarmee Willemijn met medepatiënten op een psychiatrische afdeling omgaat, niet geheel in overeenstemming met haar leeftijd.

Taal en stijl Het taalgebruik is vlot en toegankelijk. Er is een afwisseling van dialogen en beschrijvingen. Er zit een behoorlijke vaart in het boek.

Vormgeving Op de fraaie cover staat Willemijn met haar vogeltje van porselein in de hand. De gezichtsexpressie is natuurlijk, haar hand is wat onnatuurlijk afgebeeld. In het boek zijn enkele zwart-witillustraties opgenomen, die een vrolijke uitstraling hebben. Tussen de afgedrukte regels is steeds een witregel, waardoor het boek omvangrijker toont dan het is.

<i>Titel</i>	Opa vermist
<i>Auteur</i>	Aritha Vermeulen
<i>Illustraties</i>	Nynke Mare Talsma
<i>Uitgever</i>	De Banier
<i>ISBN</i>	90 336 2864 3

Juryoordeel

Inhoud

Opa vermist is een met liefde geschreven en sympathiek verteld verhaal over dementie en de liefde voor je opa. Kim, enig kind, uit groep 8, houdt veel van haar opa. Hij woont bij haar in hetzelfde dorp. Opa verandert. Wanneer moeder jarig is, komt opa wel langs, maar is hij vergeten dat moeder jarig is. Opa gaat met Kim, heel toepasselijk, vergeet-mij-nietjes kopen.

Vermeulen heeft de dementerende opa heel lief neergezet. Het proces van ontluistering, het afwezig raken en er niet meer bijhoren wordt heel herkenbaar en op een zuivere, mooie manier beschreven. Wel gaat het allemaal erg snel.

Het verhaal wordt beschreven vanuit de beleving van Kim. Haar schrik over de veranderende situatie van opa is heel begrijpelijk. Kim maakt een doos voor opa met mooie herinneringen. Ze schrijft op de kaartjes situaties die ze met opa beleefde. Telkens als ze weer verdrietig is over opa, of wanneer er iets pijnlijks gebeurt, zoekt ze in de doos naar een mooie herinnering. En ze schrijft kaartjes naar opa, waarin ze verwoordt wat ze voelt en wat ze eigenlijk tegen opa zou willen zeggen. Herkenbaar is het gedrag van Kim die zich schaamt voor haar 'gekke' opa, wanneer hij verward op straat loopt.

Minder eigentijds is het wanneer Kim met haar nichtje besluit te corresponderen. Je zou in deze tijd verwachten dat een meisje van die leeftijd gaat chatten of mailen.

Op natuurlijke wijze wordt geschreven over bidden en het belang daarvan. Psalm 23 wordt door de personages wel heel veel aangehaald.

Taal en stijl

Leuk gevonden is dat opa zich juist het ingewikkelde en niet alledaagse woord 'ongeevenaard' kan herinneren, ondanks zijn slechter wordende geheugen. Het is te verklaren vanuit opa's voorgeschiedenis: zijn patatbakkunsten hebben hem ooit dat predikaat opgeleverd.

Minpuntje is dat Kims spreekbeurt over dementie compleet is uitgeschreven, met veel moeilijke woorden (zoals vasculaire dementie). Het haalt de vaart uit het verhaal.

Het woord 'laptop' is foutief weergegeven als 'labtop'.

Vormgeving

Frisblauw gekleurd omslag van een meisje dat samen met haar opa een vlieger oplaat.

<i>Titel</i>	Vlucht
<i>Auteur</i>	Rob Visser
<i>Illustraties</i>	Walter Donker
<i>Uitgever</i>	Mozaïek Junior
<i>ISBN</i>	90 239 9192 3

Juryoordeel

Inhoud

Vlucht is een verhaal over de jongens Erik Jan en Joshua die ongeveer even oud zijn, maar in twee totaal verschillende werelden leven. Joshua is met zijn ouders uit Soedan naar Nederland gevlucht. Hun asielaanvraag is afgewezen en nu wachten ze in de gevangenis bij Schiphol op uitzetting. Erik Jan voert met zijn vrienden actie tegen de komst van een asielzoekerscentrum in zijn woonplaats Nieuwdam. Na de Schipholbrand, waarbij de vader van Joshua overlijdt, komen Joshua en zijn moeder terecht in het asielzoekerscentrum in Nieuwdam. Als lezer voelde je het al aankomen: hier komen beide verhaallijnen bij elkaar.

Doordat de vader van Martin zich met de plannen van Erik Jan en zijn vrienden gaat bemoeien loopt alles uit de hand. Erik Jan vindt de moed om met zijn racistische 'vrienden' te breken.

Ondertussen heeft hij nog een ander conflict met zichzelf: hij is tegen de komst van asielzoekers in zijn dorp, maar is wel verliefd op Helena, een meisje dat een aantal jaren geleden vanuit Servië asiel in Nederland kreeg. Hij houdt zich voor dat dit iets anders is, maar voelt tegelijk ook wel dat er iets wringt. Een confrontatie tussen Erik Jan en Joshua wordt onvermijdelijk wanneer Joshua bij Erik Jan in de klas komt. Joshua herkent Erik Jan van een actie bij het asielzoekerscentrum.

Er zitten net te veel toevalligheden in het boek. De jongens zijn bijvoorbeeld amper begonnen met hun eerste actie of een winkelier komt al naar buiten. Even later lopen ze ook nog een agent tegen het lijf. Verderop in het verhaal horen zowel Erik Jan als Joshua in de kerk de dominee teksten noemen die ze net nodig hebben om te veranderen.

Niet alle karakters komen echt tot leven, juist de hoofdpersonen Erik Jan en Joshua blijven helaas karakters van papier. Dit in tegenstelling tot Elsbeth, de zus van Erik Jan of Helena en Martin.

Taal en stijl

De auteur is goed in staat een spannend jongensboek te schrijven en het thema is actueel.

Het verhaal begint pakkend met Joshua die met zijn moeder uit het brandende Schipholcomplex probeert te komen. Een spannend en nieuwsgierig makend begin. Helaas is de rest van het verhaal weinig creatief en traditioneel verteld. De geest van Snuf de hond waart nog in het boek rond.

Ook het taalgebruik is niet bijster origineel: 'Zijn maag voelde hard aan', 'Het bloed gierde door zijn aderen' en 'Zijn maag kromp samen'. Evenmin de naam van het AZC: Nieuwland in de plaats Nieuwdam.

Vormgeving

De illustraties op de omslag en de drie paginagrote binnenillustraties zijn erg donker getekend. Op de omslag is Joshua niet echt duidelijk afgebeeld als een donkere Afro-jongen, hij lijkt niet anders dan de Nederlandse jongens.